

Komisja rewizyjna w osobach pp. Władysława Nowickiego i Stanisława Pfeiffera sprawdziła rachunki i bilanse za rok 1915/16 i znalazła w przychodzie z majątku zapisu Rb. 30,985.66 kop. w rozchodzie zaś Rb. 22,086.85 kop. czyli przewyżka dochodów nad rozchodami wyniosła Rb. 8,898.81 k. o którą to sumę zwiększony został kapitał, który z dniem 30 czerwca 1916 r. wynosi Rb. 140,904.97 kop., następnie Komisja rewizyjna zwraca uwagę, że wydatki na cele zapisu w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się przeszło o 19,000 rb. a to z przyczyn: niefunkcjonowania szkoły w Brzozowej, spalenia ochrony w Orłowie, zmniejszenia działalności stacji doświadczalnej w Sobieszynie, tudzież wstrzymania budowy Kościoła w Orłowie.

Warszawa 12 Stycznia 1917 r.

Władysław Nowicki.

Stanisław Pfeiffer.

ROCZNIK

TOWARZYSTWA OSAD ROLNYCH

— i —

Przytułków Rzemieślniczych

za r. 1916.

WARSZAWA

Drukarnia Artystyczna K. Kopytowski i S-ka, Nowy-Świat 47.

1917.

ROCZNIK

TOWARZYSTWA OSAD ROLNYCH

— i —

Przytułków Rzemieślniczych

za r. 1916.

EGZEMPLARZ
z Wydziału Cenzury
na Bibliotekę Publiczną
w Łodzi 33.

13/XI 17

WARSZAWA

Drukarnia Artystyczna K. Kopytowski i S-ka, Nowy-Świat 47.

1917.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA OSAD ROLNYCH
ZA ROK 1916.

I.

KOMITET. W ciągu roku 1916 skład Komitetu stanowili:

Prezes Komitetu — Ks. Czetwertyński Seweryn.

Wiceprezes — Machlejd Juljan.

Członkowie: Biedrzycki Stefan, Biskupski Wincenty, Bouffał Bronisław, hr. Branicki Ksawery, ks. Chełmicki Zygmunt, Florkowski Juljan, Goldberg Edward, Górski Ludwik, Komierowski Konstanty, bar. Kronenberg Leopold, Leśniowski Stanisław, Marczewski Witold, Mikłaszewski Walenty, Newelski Wiktor, Nowicki Władysław, Olchowicz Konrad, Osuchowski Antoni, Papiński Leon, Pfeiffer Stanisław, Piętka Stanisław, Radoszewski Franciszek, ks. Radziwiłł Maciej, Szczuka Andrzej, Wieniawski Antoni, Zienkowski Edward, Zawadzki-Światopełk Józef.

Komitet Towarzystwa odbył trzy posiedzenia, a mianowicie w dniu 17 marca, 25 maja i 30 października.

Do *Delegacji Komitetu*, oprócz Prezesa i Wiceprezesa, oraz z urzędu Przewodniczącego w Zarządzie lub jego pomocnika, należeli członkowie Komitetu: W. Biskupski, W. Marczewski, W. Miklaszewski i A. Osuchowski. Delegacja odbyła dwa posiedzenia, to jest w dniu 11 maja i 22 września.

Komisję Rewizyjną stanowili: St. Leśniowski, Wł. Nowicki i St. Pfeiffer.

ZARZĄD. W zarządzie pełnił obowiązki przewodniczącego dr. Wiktoryn Kosmowski, pomocnika przewodniczącego A. Wikarski, członków zaś Wł. Borowski, Wł. Chodecki, St. Gębarski i A. Oczkowski. Zarząd odbył w ciągu roku 10 posiedzeń.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA. Liczba członków honorowych stałych, którzy zamiast składek rocznych złożyli jednorazowo po rub. 100 lub więcej, wynosiła w roku sprawozdawczym 214. Ilość członków honorowych zaproszonych (*honoris causa*) wynosi 21. Ilość członków, opłacających po rub. 6 rocznie, wynosiła w roku sprawozdawczym w Warszawie i za granicą 135, na prowincji zaś 146. Ogółem ilość członków honorowych wynosiła w roku 1916—281. Tym sposobem lista wszystkich członków Towarzystwa obejmuje 516 nazwisk.

CZYNNOŚCI TOWARZYSTWA. W ciągu roku sprawozdawczego działalność zakładów wychowawczo-poprawczych naszego Towarzystwa uległa znacznemu wzrostowi, nie tylko w porównaniu z działalnością w roku 1915, lecz i w niektórych z lat poprzednich. Odnosi się to szczególnie do ilości utrzymywanych w zakładach wychowanców i wychowanek. W dniu 1 stycznia było w Studzieńcu chłopców 36, w Puszczy zaś dziewcząt 28. W ciągu roku przyjęto nowych wychowanców 252, wychowanek zaś 35. Po uwolnieniu odpowiednich kategorii chłopców i dziewcząt, na dzień 1 stycznia 1917 roku było w zakładzie w Studzieńcu chłopców 192, w Puszczy zaś dziewcząt

cząt 57. Gdy w początku roku 1916 utworzonych było 2 oddziały chłopców, to w końcu roku ilość oddziałów wzrosła do 11 w Studzieńcu i do 3 w Puszczy. A ilości te stale nadal wzrastają, pomimo tego, że w zakładach naszych obecnie są pomieszczeni jedynie małoletni, kwalifikowani przez Sądy, funkcjonujące w obrębie jenerał-gubernatorstwa warszawskiego okupacji niemieckiej, a nie z wszystkich terenów Królestwa, jak to miało miejsce poprzednio — i pomimo założenia przez władze niemieckie nowego zakładu poprawczego w Spale.

W Studzieńcu, po przeniesieniu do nowego pawilonu (ósmego), zbudowanego przed wybuchem wojny, warsztatów i oddziałów szkolnych z dawniejszych siedmiu pawilonów, po uskutecznieniu koniecznych reparacji i usunięciu szkód, wywołanych postojem wojsk rosyjskich, znalazły w nich wygodne pomieszczenie wszystkie wspomniane oddziały wychowanców i infirmerja, a nawet w razie koniecznej potrzeby ilość oddziałów może być powiększona do trzynastu, przy ewentualnem podniesieniu się cyfry wychowanców do 230 — 240.

Ponieważ przeważna część przybywających do naszych zakładów małoletnich, kwalifikuje się do wstępnych oddziałów szkolnych, jako zupełni analfabeci, okazała się przeto potrzeba, celem uniknięcia przepelnienia uczniów w jednej klasie, utworzenia w Studzieńskiej szkole trzech równoległych oddziałów początkowych, przy pozostawieniu poprzedniej ilości oddziałów wyższych, w Puszczy zaś szkołę podzielono na 4 oddziały.

W najbliższej przyszłości, w razie powiększenia się ilości wychowanców w naszych zakładach, okaże się potrzeba powiększenia ilości warsztatów w Studzieńcu przez założenie warsztatów tkackich, których pożytek i praktyczność okazała się w ciągu lat ostatnich w zakładzie w Puszczy.

Okoliczności, związane z wyjątkowym stanem kraju;

trudności w aprowizacji żywności; drożyzna wszelkich produktów żywnościowych, jakoteż materiałów niezbędnych do kompletowania ubrania, bielizny, obuwia i t. p. a także materiałów surowych, jak przędzy do warsztatów w Puszczy; brak lub niemożność uzyskania dostatecznej ilości materiałów do oświetlenia i opału; zmniejszenie ilości inwentarza żywego w gospodarstwie rolnem: oto bolączki, które nieraz dawały się we znaki przy administrowaniu naszymi zakładami. Niepomyślnie te warunki, przy koniecznym powiększeniu ilości personelu wychowawczego i dozorującego, wpływały na powiększenie wydatków.

Wobec wysychania lub zmniejszania się dawniejszych źródeł dochodu zarząd uzyskał od władz okupacyjnych podwyżkę zapomogi, wnoszonej przez nie na utrzymanie wychowawców, z jednej marki dziennie do półtory marki dziennie od osoby z dniem 1 września roku sprawozdawczego.

Rachunek dochodów i wydatków w r. 1916.

1. DOCHODY.

A. Dochody ogólne Towarzystwa.

	Zamierzenie budżetowe		Sumy rzeczywiste	
	Rub.	K.	Rub.	K.
1. Procenty od kapitałów Towarzystwa:				
a) od kapitałów wieczystych	2860	44	3612	01
b) „ kapitał. wychowawców i wychowanic	101	89	101	89
c) „ funduszu na schronisko	12	82	12	82
d) „ sum przechodnich	150	—	7	37
e) „ udziału w Tow. Wzajemn. Kredytu	3	50	—	—
2. Z kas miejskich i rządowych:				
a) zapomoga Zarz. st. m. Warszawy roczna	5000	—	5000	—
b) zapomoga Zarządu m. Warszawy—dotatkowa na czas wojny	6000	—	6000	—
c) od władz Cesarsko-Niemieckich zwrot za utrzymanie wychowawców Studzieńca	33379	20	28061	38
d) to samo za wychowanki Puszczy	10431	—	10372	33
3. Składki i Ofiary:				
a) składki członków stałych i honorowych	700	—	554	—
b) ofiary i zapomogi doroczne	3000	—	700	—
c) wpływ ze skarbonek	100	—	23	59
d) dochód ze sprzedaży znaczka	4000	—	—	—
4. Dochody przypadkowe:				
a) zwrot opłat, czynionych przez T-wo na fundusz oszczędnościowy	50	—	119	15
b) nieprzewidziane	—	—	96	—
c) ze sprzedaży i kupna papierów procentowych (różnica kursu)	—	—	542	80
	65788	85	55203	34

B. Dochody osady Studzieniec.

1. Z gospodarstwa rolnego	4258	—	3952	80
2. „ ogrodu	1236	—	1024	17
3. „ lasu	124	50	498	70
4. „ krów	444	30	755	56
5. „ trzody chlewnej	640	—	1596	09
6. „ warsztatów	2500	—	2564	36
7. „ ofiar w naturze i gotówce	200	—	—	—
8. „ wypieku chleba	—	—	902	19
9. „ królikarni	—	—	30	12
	9402	80	11323	99

C. Dochody przytułku Puszcza.

1. Z gospodarstwa rolnego	664	—	820	—
2. „ ogrodu	148	50	65	95
3. „ krów	296	20	505	84
4. „ trzody chlewnej	500	—	220	30
5. „ drobiu	150	—	219	75
6. „ robót ręcznych	150	—	424	48
7. „ wypieku chleba	30	—	123	50
8. „ warsztatów (netto)	150	—	222	69
9. Nieprzewidziane	50	—	—	—
	2138	70	2602	51

2. WYDATKI.

A. Wydatki ogólne Towarzystwa.

1. Pensje	4764	—	4763	96
2. Wydatki kancelaryjne, roboty drukarskie, druk rocznika i t. p.	550	—	474	03
3. Opał biura i oświetlenie	200	—	214	88
4. Podróże osób, delegowanych przez Zarząd do Zakładów Towarzystwa	100	—	122	92
5. Dopłata do funduszu oszczędnościowego osób pracujących w Zarządzie	140	—	140	—
6. Nieprzewidziane	350	—	100	—
	6104	—	5815	79

B. Wydatki osady Studzieniec.

1. Restauracja budowli	2843	—	1362	14
2. Podatki i ubezpieczenia	555	64	448	48
3. Płace i wynagrodzenia	16857	—	13810	48
4. Żywność wychowalców	12432	60	8894	37
5. Żywność kandydatów i delegatów	100	—	—	—
6. Odzież	4002	50	2380	56
7. Bielizna	1179	70	1795	34
8. Obuwie	1163	40	1256	76
9. Pościel	663	43	638	81
10. Oświetlenie	837	50	595	14
11. Opał	4945	—	2871	50
12. Utrzymanie czystości i dezynfekcja	1101	80	884	08
13. Infirmerya	195	—	87	92
14. Kaplica	100	—	12	—
15. Wydatki ogólne: nabycie sprzętów i t. p.	1271	53	879	96
16. Kancelarya, szkoła i biblioteka	400	—	294	09
17. Nagrody dla wychowalców	400	—	454	57

do przeniesienia

	Zamierzenie budżetowe		Sumy rzeczywiste	
	Rub.	K.	Rub.	K.
49048	10		36666	20

z przeniesienia .

18. Wyprawki dla uwolnionych	300	—	436	83
19. Gospodarstwo rolne: utrzymanie inwentarza żywego—zasiewy, nawozy sztuczne, narzędzia, smary i t. p.	3405	69	2691	22
20. Wydatki ogrodu i skwery	185	—	67	67
21. Transport wychowalców	100	—	250	02
22. Nieprzewidziane	100	—	54	—
23. Dopłata do funduszu oszczędnościow.	200	—	259	74
	53338	79	40425	68

C. Wydatki przytułku „Puszcza“.

1. Restauracja budowli	3409	—	1702	12
2. Podatki i ubezpieczenia	54	30	39	87
3. Płace i wynagrodzenia	4521	50	4401	77
4. Żywność wychowanek	3913	—	3384	07
5. Żywność kandydatek i delegatów	45	—	—	—
6. Odzież, bielizna, pościel i obuwie	971	52	981	34
7. Potrzeby ogólne: nabycie sprzętów i t. p.	461	85	361	84
8. Utrzymanie czystości	426	65	438	31
9. Infirmerya i dezynfekcja	110	—	171	18
10. Opał	1128	40	995	03
11. Oświetlenie	450	—	261	24
12. Gospodarstwo rolne, utrzymanie inwentarza żywego i ogrodu	914	26	954	25
13. Kancelarya, szkoła, biblioteka	100	—	77	15
14. Nagrody dla wychowanek	200	—	248	53
15. Wyprawki dla uwolnionych	100	—	20	74
16. Nieprzewidziane	40	—	3	—
17. Transport wychowanek	40	—	8	65
18. Dopłata do funduszu oszczędnościowego	85	—	85	—
	16970	48	14134	09

D. Wydatki na opiekę nad uwolnionymi (Patronat).

Zapomogi b. wychowalcóm i wychowankóm

400	—	71	25
400	—	71	25

ZEBRANIE DOCHODÓW.

1. Dochody ogólne Towarzystwa	65788	85	55203	34
2. Dochody osady Studzieniec	9402	80	11323	99
3. Dochody przytułku „Puszcza“	2138	70	2602	51
	77330	35	69129	84

	Zamierzenie budżetowe		Sumy rzeczywiste	
	Rub.	K.	Rub.	K.
49048	10		36666	20

ZEBRANIE WYDATKÓW.

	Zamierzenie budżetowe		Sumy rzeczywiste	
	Rub.	K.	Rub.	K.
1. Wydatki ogólne Towarzystwa	6104	—	5815	79
2. Wydatki osady Studzieniec	53338	79	40425	68
3. Wydatki przytułku Puszcza	16970	48	14134	09
4. Wydatki patronatu	400	—	71	25
RAZEM	76813	27	60446	81

PORÓWNANIE.

Ogół dochodów wyniósł	77330	35	69129	84
Ogół wydatków wyniósł	76813	27	60446	81
Remanent	517	08	8683	03

WYDATKI NADZWYCZAJNE.

Wypłacono przedsiębiorcom robót na poczet należności za budowę gmachu szkolnego i warsztatowego w Studzieniu:				
W. Wędrowski	4200		4800	—
Jaszowski i Czajkowski	500			
"Wisła"	100			
jak wyżej	4800			

Bilans zamknięcia za rok 1916. STAN CZYNNY.

	Ruble i kopiejki			
	Rub.	K.	Rub.	K.
SUMY HYPOTECZNE				
Kapitału wieczystego:				
a) na hipotece domu № 828 w Warszawie		1000	—	
b) na hipotece domu № 1541 w Warszawie		4000	—	5000—
W TOW. KREDYTOWEM m. WARSZAWY.				
a) Kapitału wieczystego:				
5% Listy Zast. m. Warszawy	19300	—		
4 1/2% " " " " " "	9600	—	28900	—
b) Kapitału wychowawców:				
5% Listy Zastawne m. Warsz.			1050	—
W BANKU HANDLOWYM m. WARSZAWY.				
a) Kapitału wieczystego:				
4 1/2% Listy Zastawne Ziemskie	23000	—		
4 1/2% " " " " m. Warszawy	2200	—		
4% Renta Państwa	500	—		
5% Listy Zast. m. Warszawy	3600	—	29300	—
b) Kapitału wychowawców:				
5% Listy Zast. m. Warszawy			1200	—
c) Funduszu na schronisko:				
5% Listy Zastawne m. Warszawy			300	—
d) Na rachunku przekazowym:				
1) z funduszu na schronisko	42	87		
2) z funduszu do dyspozycji	17	10	59	97
RAZEM				30859 97
W BANKU PAŃSTW. ROS.				
Kapitału pomocy uczącym się z zapisu śp. J. Wiczkowskiego:				
4 1/2% Listy Zastawne Ziemskie		500	—	
Na książeczkę oszczędność		28	65	528 65
W TOW. WZAJEMNEGO KREDYTU.				
Udział Towarzystwa		50	—	
Z funduszu urzędników i oficjalistów		58	85	108 85
RAZEM				66447 47
do przeniesienia				—

	Ruble i kopiejki	
z przeniesienia		66447 47
KASA ZARZĄDU.		
Remanent w gotowiznie w d. 31 grudnia 1916 r. z funduszu wychowanców i wychowanek	404 20	
z funduszu urzędników i oficyalistów	10932 02	
z funduszu do dyspozycji	1 25	11337 47
RUCHOMOŚCI W ZA- RZĄDZIE.		
Szacunek		1701 65
STUDZIENIEC.		
Kasa — saldo w d. 31 grudnia 1916 r.	52	
Sklep — z funduszu oszczędn. urzędników i oficyalistów	330 —	
Należności u różnych osób	3508 41	
Nieruchomości	126983 57	
Las (6359.25) i cementarz (261,24)	6620 49	
Inwentarz żywy	3394 —	
Ruchomości, odzież, bielizna, pościel, obuwie i t. p.	31311 11	
Zapasy w spiżarni	389 70	
„ w stodole	464 —	
„ w spichrzu	196 50	
„ w piwnicy ogrodowej	100 —	
Materyały i wyroby w magaz.	7458 40	180756 70
PUSZCZA.		
Nieruchomości: grunta, i budowle	22368 09	
Inwentarz żywy	906 —	
Ruchomości, meble, sprzęty itp.	3264 28	
Odzież, bielizna, pościel i obuwie	2567 12	
Zapasy w spichrzu	150 —	
„ w spiżarni	7 95	
Sklepek	57 33	
Materyały pozostałe w warsztacie tkackim i w szwalni	231 05	29551 82
		289795 11

	Ruble i kopiejki	
Kapitał wieczysty		63200 —
Kapitał urzędników i oficyalistów		11320 87
Kapitał wychowanców	2161 75	
„ wychowanek	492 45	2654 20
Fundusz na schronisko		342 87
Kapitał pomocy uczącym się z zapisu ś. p. J. Wieczorkowskiego		528 65
Pasywa Studziénca: Sumy należące się różnym dostawcom		78046 59
		2487 86
Kapitał w majątku Towarzystwa		209260 66
		289795 11

MAJĄTEK TOWARZYSTWA. W dniu 31 Grudnia 1916 r. ogół majątku ruchomego i nieruchomego Towarzystwa Osad Rolnych, oraz funduszy, zostających w zawiadywaniu Towarzystwa, składa się z następujących pozycji:

1. Nieruchomości i grunta.

W Studzieńcu, według szczegółowego inwentarza, wartość wynosiła w d. 31 grudnia 1915 r. sumę	122183.57
Do powyższej sumy dolicza się wypłacone gotówką w ciągu roku 1916 na poczet należności za budowę gmachu szkolnego i warsztatowego	4800.—
Razem wartość budowli i nieruchomości w d. 31 grudnia 1916 r.	126983.57
Las osady Studzieniec pozostaje bez zmiany	6359.25
Cmentarz osady	261.24
W Puszczy nieruchomości i grunta w d. 31 grudnia 1916 r. wynoszą	22368.09
Ogół nieruchomości i gruntów	155972.15

2. Kapitały wieczyste.

Wynosiły w d. 31 grudnia 1915 roku rub.	58200.—
Otrzymały z zapisu ś. p. Maryi Łagunowej r. 5000, czyli kapitały wieczyste w d. 31 grudnia 1916 wynoszą rub.	63200.—

3. Fundusze, pozostające w zawiadywaniu Towarzystwa Osad Rolnych.

a) Fundusz stypendyalny im. małżonków Wiczorkowskich	528.65
b) Fundusz wychowawców w d. 31 grudnia 1915 r. wynosił rb. 2000 kop. 39. Wniesiono w ciągu roku 1916 rub. 360, co stanowi razem rb. 2360 kop. 39. Wypłacono i potrącono za straty rb. 198 kop. 64. Pozostaje więc na 31 grudnia 1916 roku	2161.75
c) Fundusz wychowanków przytułku Puszcza wynosił w d. 31 grudnia 1915 r. rb. 356 kop. 67. Wpłacono w ciągu roku 1916 rb. 181 kop. 50, co wynosi razem rb. 538 kop. 17. Podniesiono zaś rb. 45 kop. 72. Pozostaje na d. 31 grudnia 1916 r.	492.45
d) Fundusz na schronisko	342.87

e) Fundusz oszczędnościowy urzędników Towarzystwa wynosił w d. 31 grudnia 1915 roku rb. 11965. Wpłacono w ciągu roku wraz z procentami rb. 2054 kop. 18, co stanowi razem rb. 14019 kop. 18. Podniesiono zaś w ciągu roku 1917 rb. 2698 kop. 31. Pozostaje na dz. 31 grudnia 1916 r. 11320.87

4. Udział w Warsz. Tow. Wzaj. Kredytu . . . 50.—

5. Ruchomości.

a) W lokalu Zarządu w d. 31 grudnia 1915 r. wartość wynosiła rb. 1631 kop. 10. Przy rewizji inwentarza w d. 8 czerwca 1916 r. wykreślono ze szczegółowego spisu ruchomości przedmioty zniszczone na rb. 30 kop. 45, Pozostaje więc rb. 1600 kop. 65. Dolicza się wartość przedmiotów nabytych, (mianowicie szafy dębowej), na rb. 101, co stanowi razem	1701.65
b) w osadzie Studzieniec: Według szczegółowego spisu, sporządzonego na dzień 31 grudnia 1916, dołączonego do akt inwentarza majątku Towarzystwa, wartość ruchomości stanowi rb.	31311.11
Wartość remanentu w stodole	464.—
" " w spichrzu	196.50
" " w spiżarni	389.70
" " w piwnicy ogrodowej	100.—
" " w magazynie	7458.40
" " inwentarza żywego	3394.—
c) W przytułku Puszcza: Według szczegółowego spisu, sporządzonego w d. 31 grudnia 1916 r. wartość ruchomości wynosi	3264.28
Wartość odzieży, pościeli, bielizny i obuwia	2567.12
Zapasy w spichrzu	150.—
" w spiżarni	7.95
Remanent w warsztacie tkackim i w szwalni	231.05
Inwentarz żywy	906.—
Sklepik	57.33

Oprócz tego Towarzystwo rozporządza rentą z zapisu małżonków hr. Skarbków w kwocie rub. 150 rocznie.

II.

Osada Rolniczo-Rzemieślnicza w Studzieńcu.

W ciągu roku sprawozdawczego władze sądowe zawiadomiły o zakwalifikowaniu do Studzieńca 259 małoletnich przestępców, nadesłano zaś i przyjęto 252.

Wszyscy nowo-przyjęci wychowañcy dostali się do Studzieńca na podstawie wyroków sądowych i rozporządzeń władz okupacyjnych, a mianowicie: skazanych przez sąd wojenny było 3, przez sąd polowy 2, przez sądy okręgowe 215, przez sądy pokoju 7, przez sądy gminne 1, na mocy rezolucji generał-gubernatora warszawskiego 1, na mocy rozporządzenia prezydów policji 18, naczelników powiatu 3 i na mocy rezolucji dyrektora więzień 2.

Wiek wstępujących: od lat 10 — 11 było 2, od 11 — 12 był 1, od 12 — 13 było 9, od 13 — 14 było 12, od 14 — 15 było 33, od 15 — 16 było 90, od 16 — 17 było 82, od 17 — 18 było 23.

Odnosnie warunków rodzinnych, z pomiędzy 252 nowo-przybyłych, mieli obojga rodziców 123, półsierot 109, sierot 20.

Co do miejsca zamieszkania: z miast pochodziło 208, ze wsi 42, włóczęgów 2.

Rodzaj zajęcia rodziców nowo-przyjętych wychowañców: środki własne 17, praca w fabryce 72, w handlu i innych zajęciach 120, w rolnictwie 30, żebractwo 1, w służbie 12.

Rodzaj zajęcia chłopców przed wstąpieniem do zakładu: przy rodzicach 72, w warsztatach, w fabrykach i terminie 119, w rolnictwie 8, w służbie 28, w przytułku 3, żebractwo i włóczęgostwo 22.

Pod względem religji: wyznania katolickiego 146, ewangelickiego 3, prawosławnego 4 i mojżeszowego 99.

Co do stopnia oświaty: nie umiejących czytać 160, umiejących czytać i pisać w słabym stopniu 84, umiejących dobrze czytać i pisać 8.

Przestępstwo, za które oddani zostali do zakładu, były następujące: za kradzież 237, za wykroczenia przeciw moralności 2, za zabójstwo lub usiłowanie zabójstwa 3, cielesne obrażenia 2, za sfałszowanie dokumentów 1, za włóczęgostwo 3, za bandytyzm 1, za posiadanie broni 1, za operacje fałszywymi pieniędzmi 1 i jako jeńiec wojenny 1.

Wszyscy nowoprzyjęci wychowañcy byli dostawieni do osady przez władze policyjne niemieckie.

W końcu roku 1915 liczyło się wychowañców obecnych w osadzie 36. W roku sprawozdawczym przyjęto 252 nowych wychowañców (od № 1826 do № 2078 księgi rodowodowej), razem więc było na liście 288.

W tymże roku ubyło: wypuszczonych po dojściu do 18 lat życia 20, warunkowo uwolnionych 14, odesłano władzom sądowym 1, urlopowano 22, uwolniono z polecenia władz sądowych 12, zbiegło 27. Tym sposobem na 1 stycznia 1917 roku liczyło się 192 wychowañców, obecnych w osadzie.

Przeciętno dziennie było w roku 1916 wychowañców 108, którzy przebyli 39294 dni instytucyjnych. (W roku 1910 było dni instytucyjnych 42060, przeciętna dzienna 115, w roku 1911 dni 38171, dziennie 105, w roku 1912 dni 41518, dziennie 114, w roku 1913 dni 52871, dziennie 145, w roku 1914 dni 52059, dziennie 142, w roku 1915 dni 22744, dziennie 62.

W pojedynczych miesiącach, przecięciowa dzienna wynosiła: w styczniu 38, w lutym 48, w marcu 63, w kwietniu 76, w maju 92, w czerwcu 109, w lipcu 126, w sierpniu 124, we wrześniu 139, w październiku 143, w listopadzie 150 i w grudniu 178.

Pod względem wieku: od 10—11 lat było 2, od 11—12 był 1, od 12—13 było 9, od 13—14 było 14, od 14—15 było 38, od 15—16 było 58, od 16—17 było 98, od 17—18 było 68.

Na początku roku sprawozdawczego wychowawcy podzieleni byli na trzy oddziały wychowawcze, następnie w skutek wzrostu liczby wychowañców, liczba oddziałów stopniowo zwiększała się tak, iż z końcem roku doszło do jedenastu. Wychowawcami oddziałów przeważnie byli nauczyciele.

W roku sprawozdawczym wychowawcy pobierali naukę w 6-ciu oddziałach szkolnych podług programu nauki szkoły ludowej. Nauka w każdym oddziale trwa pół roku. Pierwsze półrocze trwa od 1 października do 1-go kwietnia, drugie od 1 kwietnia do 1 października. Egzaminy odbyły się w końcu marca i września. W oddziale Ia znajdowało się uczniów 82, w Ib — 84, w IIa — 46, w IIb — 40, w IIIa — 19, w IIIb — 17.

Prócz nauki szkolnej wychowawcy uczyli się śpiewu kościelnego i świeckiego, jak również gry na instrumentach dętych. Zorganizowana orkiestra w każdą niedzielę i święto w sezonie letnim odbywała półtoragodzinne popisy w obrębie zakładu.

Pod względem zajęć w warsztatach było w roku sprawozdawczym wychowañców: w stolarskim 43, w kłodzieskim 49, kowalskim 27, szewckim 35, krawieckim 50, w ogrodzie 38, w rolnictwie 31, w kuchni i piekarni 7 i w pralni i maglu 8.

Co się tyczy sprawowania się wychowañców w zakładzie, to dzielą się oni w roku sprawozdawczym w spo-

sób następujący: w klasie I było 128, w klasie II — 80, w klasie III — 47, w klasie IV — 34.

W związku ze sprawowaniem zanotowano wśród wychowañców 355 wypadków różnego rodzaju wykroczeń, a mianowicie: usiłowanie ucieczki 102, ucieczek 27, niewłaściwe zachowanie względem kolegów i dokuczanie im 7, kłamstwo 28, niespełnianie obowiązków 16, palenie tytoniu 32, lenistwo w pracy i nieposłuszeństwo 25, posiadanie rzeczy zakazanych 10, występków przeciw moralności 1, grubijaństwo i złe zachowanie się względem przełożonych 23, kradzież, współudział lub usiłowanie kradzieży 27, używanie wyrazów nieprzyzwoitych 9, samowolne opuszczenie osady 5, złe sprawowanie się w szkole, w warsztacie lub oddziale wychowawczym 33, niszczenie ubrania 3, oszukaństwo 7.

Za powyższe wykroczenia wyznaczono następujące kary: nagana 10, dwójki ze sprawowania 26, pozbawienie marek 185, degradacja do klasy niższej 5, areszt 110, degradacja stanowcza 19.

Za dobre sprawowanie i pilność w nauce i pracy udzielono wychowañcom w roku sprawozdawczym, oprócz nagród pieniężnych za każdy dzień pracy, nagrody następujące: marek odznaczenia 864, promocji do klasy w znaczeniu moralnem wyższej 45, nagrody w postaci przedmiotów 17, dodatek do pożywienia 889, ogółem nagród 1815. Nagrody za pracę w warsztatach wyniosły rub. 454 kop. 57 z czego, po potrąceniu wydatków na miejscu w Studzieni, dopisano do funduszu wychowañców rub. 360.

Stan zdrowotny w zakładzie studzenieckim w roku sprawozdawczym przedstawiał się pomyślnie. Ghorób infekcyjnych nie było. W lazarecie zakładowym leczyło się 146, którzy przebyli 790 dni, czyli średnio po 5 dni. Porad ambulatoryjnych udzielono 3670. Dni pobytu w infirmerji przedstawiają się w sposób następujący: w stycz-

niu było dni 28, w lutym 29, w marcu 56, w kwietniu 48, w maju 54, w czerwcu 45, w lipcu 70, w sierpniu 82, we wrześniu 94, w październiku 69, w listopadzie 102, w grudniu 111. Wykaz chorób: zaburzenia w trawieniu z gorączką, chorych 40, dni 110, zająęcia kataralne oskrzeli i płuc, chorych 9, dni 86, zapalenia płuc i opłucnej chorych 4, dni 109, zapalenia gardła, chorych 17, dni 66 stłuczenia różnych części ciała, chorych 18, dni 64, obrzmienie nóg i owrzodzenia, chorych 4, dni 50, zapalenie stawów rąk i nóg, chorych 2, dni 57, odziębienie częściowe rąk i nóg, chorych 5, dni 33, choroby skórne (świerzb), chorych 16, dni 62, rany i owrzodzenia, chorych 25, dni 110, trachoma, chorych 6, dni 43.

Z liczby 46 wychowañców, którzy opuścili osadę w roku 1916, było wieku: od lat 13—14—1, od 15—16 lat 10, od 16—17 lat 18, od 17—18 lat 17.

Wychowañcy ci przebyli w osadzie: mniej jak rok od 1 roku do 2 lat — 16, od 2 — 3 lat — 17, od 3 — 4 lat — 7, od 4 — 5 lat — 5.

Dalsze losy tych wychowañców po opuszczeniu przez nich zakładu przedstawiają się w sposób następujący: pomieszczono w warsztatach i w terminie 14, zwrócono rodzicom 32.

Koszt roczny utrzymania wychowañca, obrachowany według zwykłego szematu, wynosił rb. 348 kop. 76 (w roku 1915 rb. 376 kop. 04, w 1914 rb. 257 kop. 31, w roku 1913 rb. 253 kop. 26, w r. 1912 rb. 286 kop. 62, w roku 1911 rb. 296 kop. 66.

Personel urzędników osady składał się: z Dyrektora F. Jarosa, kapelana ks. J. Kuleszy, nauczycieli wychowawców Franciszka Szymanowskiego, Euzebjusza Konarskiego, Wacława Gajewskiego, Tadeusza Sypniewskiego, Edwarda Wojtczaka, Piotra Parola, wychowawców: Teofila Barańskiego, Emila Rauzera, Jana Gryzika, Juljana Niemiry, kapelmistrza i nauczyciela śpiewu Hipolita Walcza-

ka, lekarza przyjezdnego D-ra Tokarskiego z Żyrardowa, sekretarza-buchaltera Wacława Motylewskiego, felczera Czesława Müllera, magazyniera Wacława Słomińskiego, ogrodnika Jana Ratajczyka, majstrów: stolarskiego St. Wojciechowskiego, kołodziejskiego J. Trzecianowskiego, kowalsko-ślusarskiego M. Pawłowskiego, krawieckiego R. Szulca, szewckiego Wł. Gąsowskiego, ekonoma Ant. Kowala, klucznicy Fr. Kwokówny, kucharki M. Jackowskiej, praczki, palacza, woźnego, trzech stróżów, kominiarza przychodniego i nauczyciela religii żydowskiej (melameda) przychodniego.

Badania pedologiczne wycho-

	Data badania	Waga w kgm.	Wzrost w cent.	Obwód klatki piersiowej w cent.	
				przy wde- chu	przy wy- dechu
	1	2	3	4	5
Chłopcy 11-letni ur. 1905 r.					
1	P. Władysław . . .	Lipiec 54	115	60	55
	"	Październik 56,5	115	62	53
Chłopcy od 12—13 lat ur. 1904 r.					
2	R. Josek	Kwiecień 65,5	129,5	69	62
	"	Lipiec 65,5	130	69	62
	"	Październik 65,5	130	70	74
3	P. Stanisław	Styczeń 71	128,5	68	62
	"	Kwiecień 70	129	67	63
	"	Lipiec 68,5	129,5	66	60
	"	Październik 73	129,5	67	61
4	C. Józef	Lipiec 74,5	135	71	66
	"	Październik 80	135	73	65
5	M. Kazimierz	Lipiec 57	125,5	66	59
	"	Październik 61	125,5	66	59
6	C. Kazimierz	Lipiec 62	122	64	60
7	Zł. Mendel	Lipiec 78,5	139,5	71	67
	"	Październik 87	140	72	68
Chłopcy 13—14 lat ur. 1903r.					
8	R. Ajzyk	Lipiec 68,5	134	68	61
9	Sz. Abram	Kwiecień 81,25	142,5	69	65
10	M. Hackiel	Październik 82	137,5	73	70
11	K. Juljan	Październik 77	100	68	64
Chłopcy 14—15 lat ur. 1902 r.					
12	K. Marjan	Lipiec 134	166	85	81
13	L. Antoni	Lipiec 86,5	139,5	72	66
	"	Październik 89	139,5	74	69

wańców Studzieńca w r. 1916.

Pomiary czaszki		Siła mięśniowa w kgm.		Pojemność płuc przy oddychaniu głębokim	C Z U C I A			
Średnica przednio-tylna	Średnica poprzeczna	ręka prawa	ręka lewa		Wrażliwość na dotyk	Wrażliwość na ból	Wzrok	
6	7	8	9	10	11	12	13	14
16,7	15,4	8	8	120	14	24	—	—
		9	9	110				
17,7	14,6	14	10	100	18	27	0,4	0,4
		14	10	110				
		14	13	110				
		10	10	150				
17,4	14,6	8	6	130	8	25	1,0	1,0
		10	10	155				
		10	10	170				
17,2	14,8	5	5	123	18	17	1,0	1,0
		15	15	180				
17,8	14,8	14	11	150	15	15	1,0	1,0
		15	11	150				
18,6	14,8	12	10	110	15	22	0,7	0,7
17,8	14,9	12	12	170	15	25	1,0	1,0
		14	16	205				
18,4	15,2	10	12	120	15	24	0,9	0,9
		20	25	180				
		12	11	160				
		11	12	190				
18,4	15,2	30	29	396	18	25	1,0	1,0
17,9	14,1	15	16	158	12	25	0,9	0,9
		19	19	195				

		1	2	3	4	5
37	W. Marjan	Styczeń	89	139,5	81	78
	"	Kwiecień	91	141	79	74
	"	Lipiec	89	142	79	72
	"	Październik	90	142	79	71
38	"I. Feliks	Lipiec	99,5	148,5	78	72
39	O. Andrzej	Lipiec	119,5	159,5	80	76
	"	Październik	119,5	160,5	79	74
40	R. Szlama	Lipiec	114,5	154	77	73
	"	Październik	108	155	79	74
41	W. Józef	Styczeń	73	129	71	64
	"	Kwiecień	73	131	68	63
	"	Lipiec	77	132	69	62
	"	Październik	74	133	72	69
42	C. Rafał	Październik	48,5	148,5	77	73
43	O. Luzez	Kwiecień	86	138	70	66
	"	Lipiec	86	139,5	70	66
	"	Październik	89	140,5	71	66
44	W. Władysław . . .	Październik	75	135	68	63
45	Z. Józef	Kwiecień	95	149	76	71
	"	Lipiec	91	150	75	70
	"	Październik	97,5	151,5	77	71
46	R. Leon	Kwiecień	87	143	73	70
	"	Lipiec	88	144	72	66
	"	Październik	86	144	71	67
47	K. Józef	Kwiecień	102,5	146	78	73
	"	Lipiec	102,5	149	76	68
	"	Październik	104,5	149,5	79	71
48	M. Stanisław	Styczeń	94	145	76	69
	"	Kwiecień	99	147	73	69
	"	Lipiec	97,5	148	79	77
	"	Październik	101	148	76	79
49	G. Józef	Październik	103	157	80	75
50	P. Bolesław	Kwiecień	96	147	75	71
51	K. Jan	Lipiec	78,5	134	69	66
	"	Październik	82	134	67	63
52	B. Aleksander . . .	Kwiecień	88,5	143	75	69
	"	Lipiec	85,5	144	75	68
	"	Październik	84,5	144	72	67
53	G. Jan	Lipiec	108,5	146	73	69
	"	Październik	90	147	71	67
54	G. Fiszel	Lipiec	87	154	72	65
	"	Październik	95,5	155	75	62
55	S. Abram	Październik	100	155	76	70
56	D. Stanisław	Kwiecień	90,5	155	70	62
57	M. Kazimierz . . .	Lipiec	91,5	144,5	76	70
58	S. Michał	Październik	93	144,5	75	71
59	L. Jan	Październik	95	146	75	68

6	7	8	9	10	11	12	13	14
		20	19	224				
		21	21	230				
16,6	14,8	19	16	230	14	25	1,2	1,2
		23	21	240				
17,8	14,6	20	19	247	15	23	1,0	1,0
17,8	15,4	24	24	240	15	22	1,0	1,0
		30	29	285				
16,8	14,8	27	25	180	14	25		
		25	25	238				
		10	10	175				
		16	12	180				
16,9	14,9	16	12	190	11	24	0,7	0,8
		16	12	190				
		11	12	260				
		15	11	120				
18,9	16,0	8	8	155	12	20	0,8	0,8
		15	10	190				
		11	12	170				
		19	13	260				
18,2	14,4	21	21	217	11	18	0,6	0,7
		19	19	230				
		14	8	160				
17,5	15	20	18	200	13	40	0,4	0,4
		19	20	200				
		29	21	215				
16,9	14,9	29	25	220	12	38	0,8	%
		29	28	223				
		20	21	250				
		19	20	260				
18,2	15,2	20	15	275	15	25	0,6	0,6
		21	19	275				
		20	30	285				
		23	20	200				
16,9	15,2	21	10	170	12	15	0	1,0
		21	11	150				
		15	11	197				
18,6	15,1	14	11	208	23	25		
		11	11	225				
17,9	15,0	21	18	290	14	35	0,2	0,2
		20	19	215				
17,4	14,5	24	20	255	18	34		
		24	24	225				
		14	15	230				
		14	12	215				
18	15,5	20	20	268	10	30	1,0	1,0
		19	19	240				
		20	19	270				

		1	2	3	4	5
60	P. Czesław	Kwiecień	95	147	73	69
	"	Lipiec	96	147,5	72	70
	"	Październik	100,5	149	75	70
61	C. Jan	Lipiec	81	141	71	64
	"	Październik	83	141	71	64
62	J. Stanisław	Kwiecień	80	138	72	68
63	B. Szmul	Lipiec	87	139	69	64
64	R. Stanisław	Lipiec	68	132	73	64
Chłopcy 16—17 lat ur. 1900 r.						
65	L. Benjamin	Kwiecień	131,5	159	85	80
66	J. Chuna	Lipiec	111	162	79	73
	"	Październik	111	162	80	72
67	C. Stanisław	Lipiec	123,5	154,5	80	73
	"	Październik	127,5	155	82	70
68	St. Marjan	Lipiec	111	151	83	72
	"	Październik	108	151	83	71
69	G. Moszek	Kwiecień	131	161	81	75
70	S. Karol	Lipiec	117	157	83	79
	"	Październik	119,5	158	83	79
71	P. Franciszek	Lipiec	123,5	159	85	79
72	K. Zygmunt	Styczeń	97	147	78	70
	"	Kwiecień	104,5	148	77	71
	"	Lipiec	103	151	81	71
	"	Październik	117	154	85	74
73	R. Benjamin	Październik	98	146	75	71
74	S. Apolinary	Styczeń	95	142,5	79	72
	"	Kwiecień	97	143	78	73
	"	Lipiec	100	145	78	70
	"	Październik	111	147	82	71
75	F. Rubin	Kwiecień	103,25	147,5	77	72
	"	Lipiec	105,5	149,5	77	70
	"	Październik	108,5	151	76	70
76	Sz. Hersz	Lipiec	121	148	78	76
	"	Październik	130,5	157	81	78
77	P. Czesław	Październik	98,5	146	76	72
78	Z. Roman	Październik	116	158	84	75
79	R. Franciszek	Lipiec	112	160,5	78	74
80	R. Lejzor	Lipiec	119	161	80	76
81	J. Zygmunt	Kwiecień	128	165	82	75
	"	Lipiec	126	165	82	73
82	J. Piotr	Lipiec	86	153,5	71	67
	"	Październik	102	153,5	75	69
83	S. Tadeusz	Lipiec	122	164	83	78
84	Z. Jankiel	Lipiec	121	158	82	78

6	7	8	9	10	11	12	13	14
		12	12	240				
11,9	14,6	21	18	225	10	20	1,2	1,2
		25	21	260				
18,9	15,2	18	15	164	16	25	1,0	1,0
		20	19	253				
		18	18	185				
17,5	14,6	16	20	145	8	23	0,4	0,5
16,9	14,7	10	14	170	11	18	1,0	1,0
		24	21	280				
17,5	14,6	18	20	317	20	20	0,8	0,8
		21	20	320				
18,1	15,7	29	35	310	16	—	1,2	1,2
		29	35	325				
18,3	15,2	15	9	140	14	23	1,0	1,0
		29	26	245				
		10	10	125				
18,8	16,1	30	20	250	17	20	0,9	0,7
		28	21	290				
18,8	15,2	30	31	305	10,1	33,5	0,9	0,9
		25	23	255				
		25	25	250				
17,7	15,6	28	28	320	15	35	0,7	0,7
		29	29	270				
		15	11	180				
		20	19	250				
182	14,7	20	19	295				
		20	18	230	12	17	1,0	1,0
		27	26	230				
		22	19	210				
17,8	14,7	21	20	247	14	25	0,3	0,4
		24	23	275				
18,6	15,4	25	21	240	18	18	0,9	0,8
		21	20	260				
		20	20	210				
		23	21	235				
17,7	15,3	20	21	330	16	15	0,9	0,9
17,4	15,4	28	31	270	16	33	0,9	0,7
		15	20	300				
18,7	15,1	24	19	300	16	40	0,9	0,9
17,5	15,3	24	20	320	13	20	0,4	0,4
		24	20	192				
18,1	14,4	26	30	320	15	35	1,0	1,0
18,1	14,8	25	28	220	12	25	1,0	0,9

		1	2	3	4	5
85	P. Josek	Lipiec	115,5	165	78	73
86	A. Jankiel	Lipiec	126,5	165,5	82	70
87	P. Roman	Kwiecień	110	157,5	78	73
88	Sz. Klemens	Lipiec	119,5	157	80	74
89	G. Szlama	Kwiecień	125,5	156	81	75
	"	Lipiec	128	157	83	78
	"	Październik	134	157,5	83	75
90	Sz. Moszek	Lipiec	87	151	73	69
	"	Październik	95	151,5	74	69
91	Z. Dawid	Październik	119	134	82	70
92	B. Tadeusz	Lipiec	81,5	135,5	76	65
93	S. Stanisław	Lipiec	120,5	161	80	76
	"	Październik	118	161,5	80	76
94	M. Aleksander	Styczeń	100	153	77	69
	"	Kwiecień	103	154	78	70
	"	Lipiec	103,5	157	76	70
	"	Październik	112,5	158	79	72
95	B. Feiweł	Lipiec	126	157	86	80
	"	Październik	121	158	85	78
96	K. Wincenty	Październik	122,5	154,5	82	76
97	F. Chaim	Październik	110	165	74	70
98	Z. Mendel	Październik	94	144	80	76
99	Sz. Tomasz	Lipiec	90	142	75	70
	"	Październik	98,5	143,5	77	71
100	J. Aleksander	Kwiecień	86	142	72	68
	"	Lipiec	91,5	142,5	72	68
101	Z. Władysław	Lipiec	94	149	76	72
102	K. Tadeusz	Październik	105,5	156,5	73	71
103	J. Henryk	Październik	97,5	152	80	74
104	K. Tadeusz	Lipiec	142	174,5	84	78
105	G. Hersz	Kwiecień	116	155	82	78
	"	Lipiec	114,5	157	82	77
	"	Październik	114,5	158	85	79
106	S. Abram	Styczeń	112	152	83	76
	"	Lipiec	114	152,5	86	72
	"	Październik	110	148	83	78
107	P. Jan	Lipiec	113,5	158	80	75
108	S. Aleksander	Październik	120	158	84	76
109	L. Szlama	Lipiec	85,5	141,5	71	68
	"	Październik	92	143	74	71
110	P. Leonard	Lipiec	110	158	82	76
	"	Październik	114,5	158,5	85	72
111	Z. Władysław	Październik	98,5	152,5	78	70
112	G. Motek	Lipiec	107	152,5	80	75
	"	Październik	113	155	82	76
113	W. Franciszek	Lipiec	67	132	71	68
	"	Październik	66	132	70	66
114	Sz. Leonard	Lipiec	84	140,5	62	64
	"	Październik	93	141	70	62

6	7	8	9	10	11	12	13	14
17,5	15,2	28	24	250	12	25	1,0	1,0
18,7	15,4	17	17	275	18	35	1,0	1,0
		24	24	252				
18,0	15,8	24	19	294	15	40	1,0	1,0
		29	31	205				
18,8	15,6	27	27	347	13	22	1,2	1,2
		30	29	350				
17,9	13,8	20	19	193	16	23	0,8	0,8
		19	15	212				
		27	28	250				
17,0	15,6	21	17	203	12	23	1,0	1,0
18,8	15,4	25	21	358	13	25	1,0	1,0
		26	20	205				
		20	25	255				
		26	25	240				
18,2	14,5	25	22	225	11	25	1,0	1,0
		29	25	235				
18,0	14,6	28	23	248	16	35		
		25	25	275				
		25	24	324				
		20	20	265				
		15	20	255				
17,7	15,1	20	16	225	7	25	1,2	1,2
		21	20	215				
		19	15	286				
16,8	15,0	19	18	220	13	27	1,2	1,2
16,9	15,2	19	21	210	12	18	1,0	1,0
		19	14	235				
		25	20	256				
19,2	15,5	35	29	340	13	38	0,4	0,4
		20	15	320				
18,2	15,5	20	17	300	22	33	1,0	1,0
		21	20	270				
		25	26	305				
18,2	15,8	25	19	269	14	25	0,3	0,3
		19	21	265				
18,1	15,8	25	21	330	20	32	0,9	1,0
		21	19	280				
18,3	14,2	19	12	183	15	23	1,0	1,0
		11	11	160				
		15	21	378	13	35	1,0	1,0
		15	20	380				
		21	20	340				
18,7	15,4	20	22	241	11	32	1,0	0,9
		19	19	225				
18,2	14,7	11	10	140	15	20	0,9	0,9
		14	11	140				
17,1	15,5	20	18	206	17	20	0,4	0,5
		20	18	270				

		1	2	3	4	5
115	S. Stefan	Styczeń	98	147	76	71
	"	Kwiecień	100	149	76	71
	"	Lipiec	101,5	151	75	68
	"	Październik	106,5	152	80	75
116	G. Izrael	Kwiecień	90	143,5	74	70
117	Ł. Edward	Lipiec	113	155,5	83	78
	"	Październik	115,5	155,5	85	79
118	J. Piotr	Kwiecień	123,5	159	79	76
	"	Lipiec	137	159	83	78
	"	Październik	137	159	83	78
119	L. Władysław	Lipiec	82	152	71	65
	"	Październik	89,5	152,5	71	64
120	Z. Marjan	Lipiec	101	147,5	77	71
	"	Październik	104,5	148	80	73
121	R. Władysław	Październik	110	169	86	76
122	D. Czesław	Lipiec	96,5	152	75	71
123	O. Eljasz	Kwiecień	110,5	157	76	70
	"	Lipiec	108,5	157,5	76	71
	"	Październik	113	159	77	72
124	R. Feiweł	Kwiecień	90,5	148,5	70	66
	"	Lipiec	92,5	149,5	72	66
	"	Październik	94,5	150	72	65
125	D. Jakób	Lipiec	123,5	158	83	72
	"	Październik	137	158	88	82
126	Sz. Karol	Kwiecień	103,5	150	77	71
	"	Październik	102	150,5	75	70
127	G. Antoni	Kwiecień	108	150	75	71
128	D. Józef	Styczeń	88	141,5	76	69
	"	Kwiecień	86,5	141,5	75	68
	"	Lipiec	89	144,5	75	69
Chłopcy 17—18 lat ur. 1899 r.						
129	D. Józef	Styczeń	140	169	86	79
130	F. Chil	Styczeń	135	161	88	81
131	K. Antoni	Styczeń	103	153	78	70
	"	Kwiecień	105	154	76	72
	"	Lipiec	107	156,5	75	70
	"	Październik	115	158	83	72
132	O. Józef	Kwiecień	120	158	83	78
	"	Lipiec	112	158	81	72
	"	Październik	126	158	85	77
133	P. Józef	Styczeń	85	131	75	69
	"	Kwiecień	86	132	72	67
	"	Październik	84,5	134	71	67

6	7	8	9	10	11	12	13	14
		20	20	228				
		20	15	235				
17,3	14,9	20	20	221	12	24	0,1	1,0
		25	24	200				
		23	21	225				
17,4	15,1	27	23	280	14	20	1,0	1,0
		29	29	354				
		30	22	285				
9	15,2	39	29	390	16	23	0,8	0,8
		36	33	360				
17,4	15,3	18	15	235	14	24	1,2	1,2
		19	20	265				
18,7	15,5	20	19	184	14	20	1,0	1,0
		28	21	260				
		20	25	360				
17,8	14,5	24	21	265	12	35	1,0	1,0
		23	22	232				
18,3	14,6	22	19	282	11	25	0,8	0,6
		25	24	278				
		23	18	205				
18,6	15,2	23	19	200	16	37	0,9	0,9
		20	20	217				
18	14,9	20	14	368	12	22	0,7	0,7
		29	29	311				
		24	23	250				
		29	21	340				
		22	20	205				
		22	22	220				
		20	21	200				
18,4	14,3	22	23	235	12	27	0,9	0,5
Chłopcy 17—18 lat ur. 1899 r.								
		40	43	410				
		30	29	315				
		18	18	240				
		18	15	210				
17,3	15,0	23	20	305	19	20	0,5	0,5
		20	22	275				
		21	23	250				
18,5	15,9	7	10	390	12	40	0,4	0,4
		10	14	305				
		16	20	200				
		20	20	185				
		19	19	230				

		1	2	3	4	5
134	S. Jan	Styczeń	125	156	88	77
		Kwiecień	122,5	157,5	85	80
		Lipiec	121,5	159	88	82
		Październik	135,5	159	89	80
135	M. Moszek	Kwiecień	90	160,5	75	71
		Lipiec	98	161,5	75	70
		Październik	99	162	75	70
136	G. Jan	Styczeń	156	169	82	78
		Kwiecień	157	170	87	82
		Lipiec	156	170	90	86
		Październik	159	171	88	82
137	K. Bronisław	Styczeń	104	147	80	71
		Kwiecień	103,5	148	77	70
		Lipiec	106,5	150	79	73
		Październik	114,5	154	80	73
138	S. Piotr	Styczeń	129	164	86	77
		Kwiecień	129,5	165	85	79
		Lipiec	133,5	166	88	82
		Październik	134	166	88	82
139	I. Szyja	Kwiecień	128,5	160	91	86
		Lipiec	129	161	83	76
		Październik	131,5	161	85	76
140	W. Sruł	Kwiecień	131,5	167	89	84
		Lipiec	136,5	168	87	82
		Październik	146,5	170	89	82
141	K. Józef	Kwiecień	135	162	91	81
		Lipiec	135,5	163	90	84
		Październik	144,5	164	92	80
142	Sz. Jan	Styczeń	140	165	87	39
		Kwiecień	145	167	88	80
		Lipiec	140	166	84	78
143	W. Jakób	Styczeń	139	165	86	79
		Kwiecień	136	165,5	83	79
144	K. Włodzimierz	Lipiec	138,5	166	85	80
		Lipiec	118,5	160,5	78	72
145	K. Józef	Kwiecień	131	167	81	78
		Lipiec	133,5	168,5	83	80
146	Z. Konstanty	Lipiec	139,5	161	87	82
		Październik	149	162	88	81
		Styczeń	110	149	80	71
147	K. Józef	Kwiecień	115	149,5	81	76
		Lipiec	124	152	86	76
		Październik	123	155	83	74
148	P. Roman	Styczeń	127	162	87	76
		Kwiecień	128,5	162	84	77
		Lipiec	132	163	87	80
		Październik	132	164	82	76
149	S. Karol	Styczeń	127	162	87	76
		Kwiecień	128,5	162	84	77
		Lipiec	132	163	87	80
		Październik	132	164	82	76

6	7	8	9	10	11	12	13	14
		29	29	285				
		32	28	290				
18,4	15,6	31	31	367	14	27	1,0	1,0
		31	32	325				
		18	15	280				
18,0	15,0	20	19	250	16	40	1,0	0,9
		20	19	290				
		30	35	360				
19,8	15,2	30	35	360	20	32	1,2	1,2
		36	35	380				
		35	36	375				
17,2	14,2	28	30	275				
		21	23	253	13	40	1,0	1,0
		21	23	280				
		15	28	350				
18,6	15,3	28	28	390				
		29	30	360	13	25	1,2	1,2
		31	30	380				
		38	35	358				
18,8	14,8	21	24	330	14	35	0,8	0,9
		31	29	394				
		35	34	257				
18,7	15,7	32	29	300	24	25	0,5	0,4
		32	30	452				
		34	33	310				
19,8	14,3	8	30	330	20	40		
		22	30	315				
		39	40	318				
18,8	15,1	27	24	358				
		34	30	330	13	40	0,7	0,8
		35	30	328				
19	15,8	41	41	350				
		44	40	320	15	23	1,0	1,0
18,1	14,7	35	31	315	15	27	0,3	0,3
		30	23	290				
18,1	15,5	24	23	200	15	17	1,0	1,0
		35	31	350	8	31	1,0	1,0
17,3	15,4	36	35	365				
		26	23	245				
		26	26	265				
17,9	15,0	23	22	365	18	23	1,2	1,2
		29	29	400				
		30	34	388				
18,5	15,5	26	35	370				
		28	35	305	12	30	1,0	1,0
		30	40	365				

		1	2	3	4	5
150	K. Pejsach	Kwiecień	113,5	157	77	74
	"	Lipiec	109	157	80	74
	"	Październik	118,5	157	80	75
151	K. Franciszek	Lipiec	101	154,5	75	70
152	Z. Władysław	Lipiec	112	163,5	77	72
	"	Październik	129	164	81	74
153	T. Icek	Kwiecień	123	159,5	89	82
154	D. Ignacy	Styczeń	120	157	85	79
	"	Kwiecień	120	158	86	80
	"	Lipiec	118,5	160	84	80
155	N. Kazimierz	Październik	92	145	78	68
156	C. Jan	Październik	125	162	77	70
157	N. Józef	Styczeń	102	143,5	80	74
	"	Kwiecień	110	146	83	80
	"	Lipiec	110	149	84	81
	"	Październik	121	150	84	80
158	Z. Edmund	Kwiecień	91	144,5	76	71
	"	Lipiec	91	145	75	71
	"	Październik	100	147	76	67
159	G. Feliks	Październik	122	165,5	82	77
160	Ł. Wincenty	Lipiec	114,5	151,5	78	74
	"	Październik	106	153	76	72
161	P. Antoni	Lipiec	115	166,5	83	73
	"	Październik	118	167	82	75
162	K. Karol	Lipiec	109	160,5	81	76
	"	Październik	116	161	82	77
163	Cz. Władysław	Styczeń	114	158	83	77
	"	Kwiecień	115,5	159	79	72
	"	Lipiec	119	163	83	77
	"	Październik	130	163	83	77
164	L. Jan	Lipiec	95,5	147,5	78	72
	"	Październik	94	147,5	78	72
165	D. Stanisław	Październik	121	157	85	79
166	D. Szlama	Styczeń	110	147	87	77
	"	Kwiecień	97,5	147	87	77
167	M. Ignacy	Lipiec	141	164,5	87	79

6	7	8	9	10	11	12	13	14
		36	25	290				
17,3	14,9	36	27	274	13	35	0,4	0,4
		35	30	221				
18,1	14,1	22	19	203	18	35	1,2	1,2
18,4	14,4	15	10	265	12	22	1,0	1,0
		20	12	330				
		20	15	320				
		20	20	200				
		21	20	265				
18,5	14,7	25	21	270	12	33	1,2	1,2
		20	20	215				
		20	19	265				
		25	23	236				
		31	27	240				
18,5	14,8	31	27	265	12	28	0,2	0,2
		26	26	270				
		20	16	200				
18,5	18	25	20	232	25	28	0,9	0,9
		28	25	280				
		30	26	353				
17,9	15,2	21	20	180	18	20	1,2	1,2
		21	20	210				
18,5	15,6	30	25	315	14	30	1,0	1,0
		29	25	390				
18,7	15,9	25	22	300	15	20	0,6	0,6
		28	28	325				
		25	27	252				
		25	27	270				
18,5	16,1	25	19	300	14	24	1,0	1,0
		24	20	320				
18,4	15,7	23	24	280	16	35	1,2	1,2
		29	25	360				
		36	29	340				
		28	29	280				
		35	38	290				
18,7	15,4	34	28	400	14	22	1,0	1,0

Na żywność wychowaneńców w r. 1916 spożrebowano:

N ^o porz.	NAZWA PRZEDMIOTÓW	Ilość	Rub.	Kop.
1	Chleba razowego . . . Funt.	37961 ¹² ł.	2692	67
2	" pyłowego . . . "	1204	126	84
3	Kaszy jęczmiennej . . . "	7373	1299	86
4	Marchwi . . . . . "	2810	41	40
5	Cebuli . . . . . "	4	—	36
6	Fasoli . . . . . "	165	33	—
7	Grochu polnego . . . . . "	60	3	—
8	Mąki razowej . . . . . "	2752 ¹² ł.	197	50
9	" pszennej . . . . . "	3	—	30
10	" pyłowej . . . . . "	3052 ¹⁶ ł.	344	55
11	Kartofli . . . . . "	101505	821	96
12	Buraków . . . . . "	1670	27	10
13	Kapusty . . . . . "	7634	151	98
14	Soli . . . . . "	5390	95	95
15	Słoniny . . . . . "	637 ²⁰ ł.	916	45
16	Mleka . . . . . "	6721 ¹ / ₂	952	07
17	Pomidorów . . . . . "	55	7	20
18	Octu . . . . . "	70 ¹ / ₂	29	87
19	Śledzi . . . . . Szt.	498	105	32
20	Herbaty . . . . . Funt.	5 ⁶ ł.	23	86
21	Cukru . . . . . "	484 ⁸ ł.	160	78
22	Włoszczyzny . . . . . "	366	18	30
23	Korzeni . . . . . "	17	49	91
24	Mięsa . . . . . "	836	583	04
25	Oleju . . . . . "	6	7	75
26	Masła . . . . . "	113	167	80
27	Jajek . . . . . Szt.	60	4	20
28	Owoców śwież. i susz. Funt.	1297	60	78
29	Ryb . . . . . "	100	40	—
30	Kawy . . . . . "	16 ¹ / ₄	49	15
31	Cykorji . . . . . "	17	7	24
32	Kiszki . . . . . "	182 ¹ / ₂	64	40
33	Kiełbasy . . . . . "	48	50	90
34	Grzybów . . . . . "	2	5	60
35	Drożdży . . . . . "	3 ¹ / ₂	11	10
36	Chrzanu . . . . . "	30	3	—
37	Cukierków . . . . . "	15	13	50
38	Brukwi . . . . . "	480	4	80
39	Śmietany . . . . . "	17 ¹ / ₂	8	58
40	Szczawiu . . . . . "	30	3	00
41	Dyni . . . . . "	120	2	40
43	Galarepy . . . . . "	60	1	20
43	Salaty . . . . . "	50	—	50
44	Miodu . . . . . "	13	5	20
			8894	37

Dni instytucyjnych było 39294, żywność jednego wychowawcy kosztowała 22,6 kopiejek na dobę (w r. 1915—24²/₃ kop., w r. 1914—16²/₃ kop., w r. 1913—14,4 kop. w r. 1912—14³/₄ kop., w r. 1911—14³/₄ kop., w r. 1910—12³/₁₀ kop.).

**ZE STANU EKONOMICZNEGO
STUDZIENCA.**

W roku sprawozdawczym wykonano następujące roboty:

a) odrestaurowano sale następujących oddziałów wychowawczych: IV, V, VI, VIII, X i XI; odrestaurowano dawne mieszkanie inspektorskie, przeznaczone obecnie na infirmerję, jak również odrestaurowano kuchnię, piekarnię i łaźnię.

b) gruntownie zreparowano posadzkę betonową w sali XII, jak również zreparowano betony w umywalniach następujących oddziałów wychowawczych: I, II, III, IV, VII i VIII.

c) zreparowano lub przebudowano piece w oddziałach wychowawczych: I, II, III, V, X i XI; przebudowano piece w sali po warsztacie stolarskim, jak również 3 piece w mieszkaniach pracowników.

d) na miejsce w połowie zniszczonego przez wojska parkanu w okólniku osady — pobudowano parkan nowy na przestrzeni 613 łokci. Takież parkan wzniesiono około ogrodu przy drodze wjazdowej.

Ogród. W ogrodzie owocowym dokonano następujących robót: zasadzono 157 sztuk młodych szczepów jabłoni i grusz; pobielono pnie drzew w całym ogrodzie;

przeprowadzono regulówkę na przestrzeni 60 prętów kwadr.

W ogrodzie owocowo-warzywnym zasadzono 140 szt. szczepów jabłoni i grusz; zaszczerpiono 200 sztuk różnych drzew owocowych, nadto przy drodze wiodącej do kuźni zasadzono 70 sztuk wiśni.

Gospodarstwo rolne. W r. 1916 podział powierzchni osady przedstawia się, jak następuje: gruntu ornego morgów 77 prętów 39; pod lasem m. 40 pr. 100; pod ogrodem dawnym m. 7 pr. 63; granice, drogi, rowy m. 1 pr. 170; pod zabudowania m. 7 pr. 265; pod łąkami m. 7 pr. 62; razem 141 morgów 99 prętów.

Z ogólnej przestrzeni w roku 1916 było obsiane żytem 32 morgi 231 pręt; owsem 11 mórg 63 pr.; koniczyną białą 6 m. 69 pr.; koniczyną czerwoną 5 m. 166 pr.; seradela 3 morgi; zasadzono kartofli 10 m. 126 pr.; kapustą 150 pr.; zajęto pod nowy ogród owocowo-warzywny 2 m. 150 pr. Razem 72 m. 55 pr. Reszta gruntu pozostawała ugorem.

Z zasianej przestrzeni sprzątnięto: żyta 48 fur; owsa 12 fur; koniczyny czerwonej 200 centnarów; siana z łąki wraz z ugorem 82 centnary; kapusty 70 pudów; kartofli 440 korcy.

W roku sprawozdawczym na terytorjum lasu poręby nie prowadzono, — wysortowano tylko i wycięto z działu leśnego „przy osadzie“ 64 sztuk suchych sosen i brzoź. W tymże obrębie na miejscu pozostałym po dawnej piaskarni zasadzono około 1000 sztuk kilkoletnich sadzonek brzoź, świerków i sosen.

Mleka od krów otrzymano: w styczniu garncy 143 $\frac{1}{2}$; w lutym 102 $\frac{1}{2}$; w marcu 93 $\frac{3}{4}$; w kwietniu 90 $\frac{3}{4}$; w maju 134 $\frac{1}{2}$; w czerwcu 124 $\frac{3}{4}$; w lipcu 184; w sierpniu 237; we wrześniu 253 $\frac{1}{2}$; w październiku 226; w listopadzie 161 $\frac{3}{4}$; w grudniu 126 $\frac{1}{2}$. Ogółem 1878 $\frac{1}{2}$ garncy. Z tego wycho-
wańcom wydano 1624 $\frac{1}{2}$ garncy; urzędnikom sprzedano (po 32 i 40 k.) 254 garnce.

Na wyżywienie żywego inwentarza spotrzebowano w r. 1916.

W miesiącach	Maka razowa	Owies	Kartofle		Siano	Słoma	Seradela	Mie- szanka	Koni- czyna	Inwentarz żywy
	Funty	Korce	Korce	Garnce	Centn.	Centn.	Centn.	Centn.	Centn.	
Styczniu . . .	800		39		12	60		10	8	W dniu 31 gru- dnia 1916r. było: Żrebiąt 4. Koni 3. Krów 3. Cieląt 5. Macior 2. Warchlak 1. Prosiąt 14.
Lutym . . .	1315		40		10	80		10	5	
Marcu . . .	1315		42		28	60		10		
Kwietniu . . .	2310		21		14	40			14	
Maju . . .	2040		20		13	50			14	
Czerwcu . . .	1400					50				
Lipcu . . .	1080				2	50			20	
Sierpniu . . .	300				6	40			18	
Wrześniu . . .	1025	2			6	40			21	
Październiku . . .	1450	6	10		6	9			21	
Listopadzie . . .	2300	4	12		10	30			15	
Grudniu . . .	2500	5	8		10	40			20	
Razem . . .	17835	17	192		117	549		30	156	

Wytwórczość warsztatów w 1916 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość	Dla osady Na sprzedaż				Razem	
		Wartość					
		Rb.	κ.	Rb.	k.	Rb.	k.
1	2	3	4	5	6	7	8
Stolarskiego.							
Reparacja sprzętów różnych		212	22	4	30	216	52
Drobne roboty przy budowlach		92	99			92	99
Zrobiono kleczników	1			5	—	5	—
„ trumien	2			14	25	14	25
„ szczudeł	19		7	37	1	20	8
„ krzesel dębowych	24		84	—	—	84	—
„ stołów sosnowych	5		37	—	16	30	53
„ kufrów	3		18	—	—	18	—
„ wieszadeł	5		13	10	—	13	10
„ skrzynek do węgla	15		11	91	—	50	12
„ szaf dębowych	1		100	—	—	100	—
„ tablic szkolnych	2		61	—	—	61	—
„ faburetów sosnowych	79		60	45	—	90	61
„ stolnic	8		8	25	—	90	9
„ solniczek	9		2	—	—	2	—
Do przeniesienia			708	29	43	35	751

1	2	3	4	5	6	7	8
Z przeniesienia		708	29	43	35	751	64
Zrobiono podstawy pod katedry szk.	3	27	—	—	—	27	—
" gablotek	1	5	—	—	—	5	—
" krokietów	3	5	—	2	50	7	50
" miar do mierzenia wzrostu	1	4	—	—	—	4	—
" półek	4	1	50	2	45	3	95
" żłobków	1	1	—	—	—	1	—
" ramek dębowych	10	2	33	1	53	3	86
" pulpitów	1	90	—	—	—	90	—
" ławek zwykłych	3	—	—	1	10	1	10
" szkolnych	20	—	—	100	—	100	—
" szafek sosnowych	2	—	—	6	26	6	26
" umywalni	1	—	—	7	—	7	—
Ogółem		755	02	164	19	929	21
Po potrąceniu wartości materiałów				444	41		
" " 5% na narzędzia				45	96	490	37
Zarobek netto						438	84
Kołodziejskiego.							
Zrobiono bryczek	4	69	61	171	49	241	10
" wozów	6	35	96	107	30	143	26
" kół do wozów	17	—	—	77	30	77	30
" podszew do sandałów	557	124	75	2	40	127	15
Zreparowano bryczek	4	—	—	114	97	114	97
" sprzętów gospod.		24	42	105	16	129	58
Reparacje przy budowliach		119	33	—	—	119	33
Różne roboty		53	89	42	93	96	82
		427	96	621	55	1049	51
Po potrąceniu wartości materiałów				474	07		
" " 5% na narzędzia				52	47	526	54
Zarobek netto						522	97
Szewckiego.							
Zrobiono butów par	66	1157	03	36	15	1193	18
" sandałów	145	79	11	7	40	86	51
Zreparowano butów par	221	185	87	—	—	185	87
" trzewików dla Puszczy	87	79	38	—	—	79	38
Reparacja obuwia dla prac. Osady	50 ^{1/2}	—	—	91	43	91	43
Różne drobne reparacje		—	—	53	62	53	62
Ogółem		1501	39	188	60	1689	99
Po potrąceniu wartości materiału				1375	49		
" " 2% na narzędzia				33	80	1409	29
Zarobek netto						280	70

1	2	3	4	5	6	7	8
Krawieckiego.							
Uszyto spodni zimowych		164	780	50			
" " letnich		105	313	50			
" kurtek		126	1369	—			
" bluz		180	503	50			
" koszul		354	962	85			
" kalesonów		379	826	90			
" czapek		92	46	—			
" pasków		177	54	80			
" skarpetek		34	22	10			
" onuczek		160	48	—			
" fartuchów		151	181	25			
" sienników		31	169	35			
" prześcieradeł		40	92	—			
" poduszek		30	52	50			
" powłoczek		30	48	—			
" ręczników		80	77	70			
" ścierek		61	57	05			
" cholewek do sandałów		300	127	50			
" ubranie dla woźnego		1	26	—			
" garniturów na wyprawki dla wychowawców		15	221	35			
Reparacja odzieży i bielizny		97	178	85			
" worków			8	40			
Drobne reparacje dla prac. Osady			11	69		39	70
Ogółem		6078	79	39	70	6118	49
Po potrąceniu wartości materiałów				5198	07		
" " 2% na narzędzia				122	37	5320	44
Zarobek netto						798	05
Kowalskiego.							
Reparacja przy budowli			204	96		204	96
" bryczek	5			64	65	64	65
" narzędzi i sprzętów roln.		82	62	30	65	113	27
Okuto bryczek	5			270	13	270	13
" wozów	8	26	35	145	79	172	14
" sań	1			3	—	3	—
" tacek	8			26	—	26	—
" kufrów	3	4	52	—	—	4	52
" beczek	1			19	94	19	94
Zrobiono łóżek	19	162	35	—	—	162	35
" noży	67	11	07	—	—	11	07
Do przeniesienia		491	87	560	16	1052	03

1	2	3	4	5	6	7	8
Z przeniesienia		491	87	560	16	1052	03
Zrobiono motyk	20	8	54			8	54
„ guzików cynowych	1950	45	71			45	71
„ klamer do pasków	240	36	40			36	40
„ sprzączek do pasków	100	15	—			15	—
„ prętów do okien	60	39	35			39	35
„ żelazek krawieckich	2	10	20			10	20
Różne drobne roboty		105	81	6	86	112	67
Ogółem		752	88	567	02	1319	90
Po potrąceniu wartości materiałów				689	71		
„ „ koks				40	39		
„ „ 50% na narzędzia				66	—	796	10
Zarobek						523	80

*III.

Przytułek dla dziewcząt „Puszcza”.

W ciągu roku sprawozdawczego władze sądowe zakwalifikowały do Puszczy 35 małoletnich dziewcząt, które zarząd T-wa Osad Rolnych przyjął do zakładu.

Wszystkie nowo-przyjęte wychowanki, dostały się do Puszczy na podstawie wyroków sądowych, a mianowicie: z wyroków Sądu Okręgowego 20;—Sądu Pokoju 5;—Sądu Gminnego 1;—Prezydjum Policji 9.

Wiek wstępujących: od lat 8 do 9—1; od 11 do 12 lat—1; od 12 do 13—2; od 13 do 14—4; od 14 do 15—7; od 15 do 16—8; od 16 do 17—9; od 17 do 18—3.

Odnośnie warunków rodzinnych: z pomiędzy nowo-przybyłych obojga rodziców miało 16; półsierot 11, i zupełnych sierot 8.

Co do miejsca zamieszkania: z miast pochodziło 30 ze wsi 5.

Rodzaj zajęcia rodziców nowo-przyjętych wychowanek: środki własne 2; praca w fabryce 3; na wyrobku 14; w handlu 16.

Rodzaj zajęcia dzieci przed wstąpieniem do zakładu: przy rodzicach 21; w służbie 8; w Przystani 6.

Pod względem religji: wyznania katolickiego 25; mojżeszowego 10.

Co do stopnia oświaty: nie umiejących czytać ani pisać 22; umiejących czytać i pisać 8; czytać w słabym stopniu 5 wychowanek.

Przestępstwa, za które oddane zostały do Zakładu, stanowiły kradzieże i włóczęgostwo.

Z liczby nowoprzyjętych wychowanek 29 dostawionych było do zakładu bezpośrednio przez władze sądowno-policyjne niemieckie, a 6—przez dozorczynię T-wa Ochrony Kobiet.

W dniu 31 grudnia 1915 roku było w Zakładzie wychowanek 28; w ciągu roku sprawozdawczego do Zakładu przybyło 35. Po dojściu do lat i warunkowo zwolniono 6: na 1 stycznia 1917 roku pozostało w Zakładzie 57.

Przecięciowo dziennie było w 1916 roku wychowanek 40; które przebyły w ciągu roku 14.673 dni instytucyjnych: (w roku 1915 ilość średnia wynosiła 30; w roku 1914—46; w roku 1913—39; w roku 1912—36; w roku 1911—32; w r. 1910—22). W pojedynczych miesiącach przecięciowa dzienna wynosiła: w styczniu 28, w lutym 29, w marcu 31, w kwietniu 32, w maju 34, w czerwcu 35, w lipcu 39, w sierpniu 46, we wrześniu 52, w październiku 54, w listopadzie 54 i w grudniu 55.

Pod koniec roku sprawozdawczego wychowanki rozdzielone były na trzy oddziały, pozostające pod opieką trzech dozorczyń.

W roku sprawozdawczym *szkole* dzieliła się początkowo na trzy, a następnie na 4 oddziały, które prowadziła nauczycielka I. Dąbrowiczówna.

Pod koniec roku sprawozdawczego w oddziale I a było 15 uczenic, w I b—9; w II—17; w III—16.

Kurs szkoły odpowiada kursowi nauk szkoły elementarnej ludowej.

Co do zajęć: Wszystkie wychowanki, stosownie do ich zdolności, sposobiono na gospodynie wiejskie, kucharki, pokojówki, praczki, służące do wszystkiego, szwaczki i tkaczki. Były więc zajęte: gotowaniem, pieczeniem chleba, wyrobem masła i serów, utrzymaniem porządku w mieszkaniach i zabudowaniach, doglądaniem inwentarza i drobiu, robotami w polu i ogrodzie, praniem i prasowaniem bielizny, szyciem odzieży i bielizny, robotą pończoch, guzkarstwem i pracą w warsztacie tkackim (wyrób płótna na bieliznę i pościel, serwet, samodziółów na suknie i fartuchy).

W roku sprawozdawczym wychowanki obsługiwały 2 krowy, 10 sztuk trzody chlewnej i wychodowały 199 sztuk drobiu.

Chleba razowego i pytłowego wypieczono 15.855 funt.

W warsztatach tkackich zajętych było dziewcząt 10, w gospodarstwie 14, w ogrodnictwie 7, w szwalni 20; w pralni 6.

Rezultaty osiągnięte pod względem sprawowania się wychowanek, oraz ich postępu w zajęciach fachowych, dają się oświetlić następującymi danymi:

Przy średniej ilości 40 wychowanek zanotowano następujące wykroczenia: nieposłuszeństwo i upór 30 wypadków; hardość 15; złość 16; zuchwalstwo 10; używanie nieprzyzwoitych wyrazów — 18; kłótnie i przekleństwa 20; bójki 15; nieskromność i dawanie zgorszenia 18; nieporządek i lenistwo 10; niszczenie rzeczy zakładowych 8; złe zachowanie się w szkole i niechęć do nauki 39; kradzież z łakomstwa 25; kradzież z innych pobudek 3; kłamstwo i plotki 10; krzykliwość i niesforność 20; uciecz-

ki 6, (z tych przymusowo zwrócono 3); przysięgi 20; złe zachowanie się w kościele i przy pacierzu 14. Razem wykroczeń 297.

Za powyższe wykroczenia wyznaczono następujące kary: nagana publiczna 70; nagana na osobności 20; degradacja 7; zamknięcie w celi 40; wyłączenie od zabaw 30; pozbawienie dodatku do zwykłego pożywienia 20; usunięcie od wspólnego stołu 30; pozbawienie prawa koresp. z rodziną 16; odjęcie marki odznaczenia 64.

Nie uległo karze 14 wychowanek. Karanych raz było 5; dwa razy 6; trzy razy—4; cztery—2; pięć razy—4; siedem razy—3; osiem razy—6; dziewięć razy—3; dziesięć razy—6; jedenaście razy—2; dwanaście razy—2; szesnaście razy—1.

Za dobre sprawowanie i pracowitość udzielono wychowankom, przepisane regulaminem, nagrody, mianowicie marek odznaczenia 243, pochwał publicznych 50, promocji do klas wyższych 32, pozwolono odwiedzić rodzinie—30; dodatków do zwykłego pożywienia w postaci owoców, kawy, chleba pytłowego, miodu—porcji 278.

Nagród w obrazkach i kartach pocztowych—70.

Razem nagród, oprócz pieniężnych—703.

W nagrodach pieniężnych wychowanki otrzymały: a) jako zarobek z klasy, warsztatu tkackiego, szwalni, pralni i gospodarstwa rb. 248 kop. 53, z której to sumy złożono dla nich w kasie Zarządu rb. 181 kop. 50, resztę zaś w kwocie rb. 67 kop. 3 pozwolono im wydać w przytulku; b) za kopanie kartofli u księdza proboszcza w Puszczy otrzymały rb. 10, co pozwolono im wydać na owoce i różne drobne przedmioty w sklepiku.

Razem zarobek pieniężny wychowanek wynosił rb. 258 kop. 53.

Stan zdrowia wychowanek w roku sprawozdawczym na ogół był zadawalniający. Trudności w zaopatrywaniu

się w artykuły pierwszej potrzeby z powodu warunków stanu wojennego nieraz dawały się we znaki.

Wykaz chorych przebywających w miejscowej infirmerji i chorób, jakie przechodziły, przedstawia się jak następuje: influenza, chorych 12 dni 122; stłuczenia, chorych 5 dni 70; owrzodzenia—chorych 5 dni 95; cierpienia zębów — chorych 9 dni 35; zapalenie oczu — chorych 12 dni 144; niedyspozycja żołądka—chorych 10 dni 65; świerzba—chorych 9 dni 111; angina—chorych 6, dni 36; odra—chorych 1, dni 14; zapalenia płuc — chorych 1, dni 20; ospa wietrzna—chorych 2 dni 32; febra—1, dni 3; zaziębienie — chorych 5, dni 11; bóle głowy — chorych 3, dni 9. Razem chorych 80, które przebyły w infirmerji dni 760.

Chorymi opiekowała się instruktorka tkactwa p. M. Lewandowska.

W poważniejszych wypadkach w I-em półroczu udawano się do D-ra Tokarskiego (z Żyrardowa), w drugim—zasięgano porady D-ra Kuryluka (ze Skierniewic).

Kilka razy w ciągu roku sprawozdawczego prowadziły się obserwacje co do wagi i wzrostu wychowanic.

Z liczby 6-*iu* wychowanek, które opuściły przytułek w roku 1916, było w wieku od lat 12 do 13—2; od lat 15 o 16—2; od lat 17 do 18—2.

Wspomniane wychowanki przebyły w zakładzie 1½ miesiąca—1; pół roku—1; 2½ lat—2; 3 lata—2.

Wszystkie uwolnione w roku sprawozdawczym wychowanki oddano pod opiekę rodziców.

Od utworzenia przytułku przyjęto wszystkich wychowanic 166; uwolniono warunkowo 59; po ukończeniu lat 18—48. Z tych oddano rodzicom lub opiekunom 78; umieszczono w służbie—27, w pracowni 1, w szpitalu dla paralityków 1-ą.

Koszt utrzymania wychowanki obliczony według zwykłego szematu wynosił 329 rb. 49 k. (W roku 1915—rb. 313 k. 36, w 1914 rb. 231 k. 49, w r. 1913 rb. 225

21 k., w r. 1912 rb. 229 k, 29, w r. 1911 rb. 209 k. 50). Żywność dla jednej wychowanki kosztowała dziennie 21 k.

Personel urzędniczy składa się z przełożonej przytułku K. Rogozińskiej, kapelana ks. J. Łagodzińskiego, nauczycielki J. Dąbrowiczówny, dwóch dozorczyń F. Danielskiej, i B. Zimnickiej, z których pierwsza zajmowała się pralnią, a druga prowadziła szwalnię, instruktorki tkactwa M. Lewandowskiej, która pod koniec roku sprawozdawczego objęła nowoutworzoną trzecią rodzinę, klucznicy W. Kaczowej, kucharki J. Bickiej, włodarza A. Zielińskiego, pastucha K. Brzeskiego i stróża gospodarskiego St. Śliwińskiego.

Wytwórczość w roku 1916 w warsztatach tkackich i szwalni.

W warsztatach tkackich wyrobiono:

a) płótna z przędzy № 10, 12 i 15 łokci kwadratowych 1500 po kop. 25 za . . .	rb. 375 k. --
b) płótna z przędzy № 24, pozostałej w remanencie i jednej paczki, nabytej w roku 1916 łokci kwadratowych 71 po kop. 35 za	„ 24 „ 85
c) serwet i obrusów sztuk 7, ocenion. na	„ 21 „ 40
d) tkaniny ażurowej na kapy łok. 15¾ po 45 kop. za	„ 7 „ 10
e) płótna ręcznikowego, deseniowego łok. 22 po 20 kop. za	„ 4 „ 40
takiegoż płótna łokci 41 po 30 kop. za	„ 12 „ 30
f) z przędzy № 18 farbowanej, lnianej i bawełny № 30, płócienka na suknie łokci kwadratowych 800 po 50 kop. za	„ 400 „ —
g) płócienka bawełnianej łok. kwadrat. 150 po 63 kop. za	„ 94 „ 50

Razem za rubli 939 k. 55

A. Z wyrobionego materiału oddano do szwalni:

a) płótna z przędzy № 10, 12 i 15 łokci kwadratowych 1413 i cali 21 po 25 k. za	rb. 353 k. 47
b) płócienka półlnianego łokci kwadr. 560 po 50 kop. za	„ 280 „ —
c) płócienka bawełnianego łokci kw. 135 po 63 kop. za	„ 85 „ 05
d) płótna ręcznikowego deseniowego na wyprawy łokci 9 po 30 kop. za . . .	„ 2 „ 70

B. Sprzedano za gotówkę:

a) płótna szarego łokci kw. 9 i cali 3 po 25 kop. za	„ 2 „ 28
b) serwet 3 i obrus 1 za	„ 10 „ 40
c) kap ażurowych łokci 15 ³ / ₄ po 45 kop. za	„ 7 „ 10
d) płótna ręcznikowego łokci 19 po 20 kop. za	„ 3 „ 80

C. Pozostawiono w magazynie jako remanent:

a) płótna z przędzy № 12 i 15 łokci 77 po 25 kop. za	rb. 19 k. 25
b) płótna z przędzy № 24 łokci kw. 71 po 35 kop. za	„ 24 „ 85
c) obrusów z tejże przędzy sztuk 2 po rb. 4 za	„ 8 „ —
d) płócienka na suknie łok. kw. 240 po 50 kop. za	„ 120 „ —
e) płócienka na fartuchy łok. kw. 1. 5 po 63 kop. za	„ 9 „ 45
f) płótna ręcznikowego łokci 32 po 30 kop. za	„ 9 „ 60
g) płótna ręczn. łokci 3 po 20 kop. za .	„ — „ 60

D) Na imieniny ks. Proboszcza ofiarowano serwetkę za rubli . . . . . „ 3 „ —

Razem rubli 939 k. 55

W szwalni zakładowej uszyto:

Koszul 611, kalesonów par 78. staników barchanowych i płóciennych 100, spódnic barchanowych i płóciennych 85, sukien 67, bluzek 10, fartuchów 160, kaftanów kortowych 30, ręczników 76, prześcieradeł 35, poszewek i wyspek na poduszki 46, sienników 13, maglowników 2, chustek na głowę obrębiono 30, chustek do nosa 96, ścierek 30. Nadto zrobiono 120 tuzinów guzików.

Rachunek sklepiku wychowanic.

Remanent w gotówce za 1915 rok	rb. 60 k. 53
W roku 1916 z zarobku wychow. wpłynęło	„ 67 „ 05
Za kopanie kartofli u ks. Proboszcza	„ 10 „ —
<u>Razem rubli 137 k. 58</u>	

Rozchód.

W roku 1916 kupiono i wyprzedano towaru za rubli	rb. 73 k. 75
Odjeżdżającym wychowankom oddano gotówką resztę należności	„ 3 „ 50
Jedna z wychowanek dała ze swego zarobku biednej matce	„ 3 „ —
Na rok 1917 pozostało w gotówce	„ 57 „ 33
<u>Razem rozchód rubli 137 k. 58</u>	

ZE STANU EKONOMICZNEGO PRZYTULKU „PUSZCZA“.

W roku sprawozdawczym wykonano następujące roboty:

- Postawiono na przestrzeni 1200 łokci nowy parkan 3¹/₂ łokcia wysoki ze sztachet i słupów naokoło zakładu, w miejsce zniszczonego podczas działań wojennych.
- takimże parkanem ogrodzono podwórze gospodarskie, jak również 2 okólniki dla drobiu i trzody chlewnej.

- c) Dokonano gruntownej restauracji starego budynku zakładowego, również podczas wojny w znacznej części zniszczonego.
- d) Wykonano niezbędne reparacje blacharskie na dachu i zewnątrz murowanego budynku zakładowego.
- e) Wyreparowano i odnowiono wszystkie sale w murowanym budynku z wyjątkiem infirmerji, której remont zamierzony jest w roku następnym.

Ogród. Oczyszczono konary, a następnie pobielono pnie drzew w całym ogrodzie

Na placu po prawej stronie domu zakładowego dokonano regulówki pod mające się zasadzić drzewa owocowe.

Uroczystość sadzenia „Święto drzewek“ i poświęcenia takowych odbyła się w d. 10 kwietnia 1916 roku.

W jesieni w znacznej części ogrodu wykonano regulówkę pod warzywa na rok następny.

Gospodarstwo rolne. W roku 1916 podział powierzchni osady przedstawia się, jak następuje:

Gruntu ornego morgów 12, drogi, granice i rowy — móg 1 prętów 169, pod zabudowaniami móg 1 i prętów 100, ogród móg 1 prętów 11. Razem morgów 15 prętów 280.

Z przestrzeni zajętej pod uprawę w roku 1916 znajdowało się:

Pod oziminą morgów $5\frac{1}{2}$, pod jarzyną (jęczmieniem) móg 1, pod kartoflami morgów $2\frac{1}{2}$, pod pastwiskiem morgów 3.

Razem morgów 12.

Z zasianych oziminy, jarzyny i okopowych sprzątnięto: żyta w ziarnie korcy 30, jęczmienia korcy 10, kartofli korcy 220. Słomy ozimej i jarej 180 centnarów.

Mleka od 2 krów otrzymano kwart 6161. Z tej ilości użyto dla zakładu mleka świeżego i zbieranego kwart

4445, za gotówkę sprzedano kwart 1064. Z pozostałej ilości kwart 652 wyrobiono masła funtów 33, sera i twarogu funtów 100, — nadto śmietany i śmietanki sprzedano za gotówkę kwart 47.

IV.

Opieka nad uwolnionymi z zakładów Towarzystwa Osad Rolnych (Patronat).

W roku sprawozdawczym z liczby osób, pozostających pod opieką patronatu (155 wychowalców i 48 wychowanek) otrzymało pomoc lub wsparcie 18 osób (13 wychowalców i 6 wychowanek) a mianowicie: 1 osoba — 5 razy, 1 osoba — 3 razy, 7 — 2 razy, 9 — 1 raz.

Zapomogi te grupują się w sposób następujący: na odzież, bieliznę, pościel i obuwie — 6 zapomóg, na sumę rubli 29, na żywność, z przyczyny braku pracy, wskutek wojny 9 razy — rb. 22 kop. 25, na kosztą przejazdu na robotę lub na drogę do domu 16 razy — rb. 20.

Ogółem wydano gotowizną rb. 71 kop. 25.

Zapisanych pod opieką Towarzystwa w roku sprawozdawczym pozostało: rolników 24, ogrodników 23, krawców 27, szweców 26, kowali i ślusarzy 20, kołodziejów 17, stolarzy 14, murarz 1, niewiadomego zajęcia 3, z wychowanek Puszczy: w gospodarstwie wiejskiem 19, sług 10, tkaczek 12, szwaczek 6 i ogrodniczka 1.

V.

Wykazy statystyczne.

A. Wykaz ofiar, złożonych w 1916 r. na rzecz Towarzystwa Osad Rolnych, od różnych osób i stowarzyszeń.

a. GOTOWIZNĄ.

Rada Zarządzająca zapisem ś. p. hr. Kickiego . . .	Rb.	600 k. —
Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń od ognia . . .	„	100 „ —
Osada Studzieniec ze skarb. № 253	„	23 „ 06
Kancelarja dóbr i inter. hr. Zamoyskich ze sk. № 8 . . .	„	— „ 53
	<u>Razem Rb.</u>	<u>723 „ 59</u>

Oprócz powyższych ofiar wpłynęło do Kasy Towarzystwa:

- 1) Z zapisu ś. p. Maryi Łagunowej, w 4 $\frac{1}{2}$ % L. Z. T. Kr. m. W., które zostały dopisane do kapitałów wieczystych. . . . . Rb. 5000 „ —
- 2) Warszawska Gmina Żydowska, specjalnie na wynagrodzenie Mełameda w Studzieńcu . . . „ 200 „ —

b. W NATURZE.

Mirkowska fabryka papieru—papier listowy i kancelaryjny.
 Adolf Szturm—f. „Wł. Bednawski” — materiały piśmienne.
 Warszawska Gmina Żydowska—60 modlitewników.

Na gwiazdkę: F. Fuchs i Synowie — 2 pudełka irysów. Jan Fruziński—karmelki.

B. Wykaz składek rocznych od Członków honorowych Towarzystwa Osad Rolnych i Przytułków Rzemieślniczych pobranych w 1916 r. jakoteż zaległych, po dzień 1 stycznia 1917 r.

Wpłynęło: z Warszawy.	Rb.	530 k. —
z prowincji: z m. Łęczycy.	rb.	12
z pow. Lipnowskiego „ 12 „ 24 „ —		
	<u>Razem Rb.</u>	<u>554 „ —</u>

Zalegają w opłacie: Warszawa	Rb.	540 k. —
Prowincja		3806 „ —
	<u>Razem Rb.</u>	<u>4346 k. —</u>

Na dzień 1 stycznia 1916 r. było członków honorowych:

Warszawa	136
Prowincja	146
<u>Razem</u>	<u>282</u>

Przybyło: w Warszawie 5
 Ubyło: z Warszawy 6 (1 na żądanie, 5 zmarło).

Na dzień 1 stycznia 1917 r. pozostało członków:

w Warszawie	135
na Prowincji	146
<u>Razem</u>	<u>281</u>

C. LISTA CZŁONKOW TOWARZYSTWA.

№ 1. CZŁONKOWIE HONOROWI STALI*)

którzy zamiast rocznych składek, złożyli jednorazowo po
rb. 100 lub więcej.

1. Abramowicz Lucjan, z Wołodarki, gub. Kijowska.	20. Ks. Infulat Brzeski Franciszek z Warszawy. †
2. Anc Dominik z Warszawy.	21. Brauman Mikołaj z Warszawy. †
3. Andlauer Helena z Grodziska, g. Łomżyńskiej.	22. Bucewicz Nestor Dr. z Warszawy.
4. Baczyński Leon, Pisary, g. Radomskiej.	23. Budny Teofil z Rembisze, pow. Ostrołęcki.
5. Bagieński Józef z Warszawy.	24. Budny Ignacy z Jastkowa, gub. Lubelskiej.
6. Barthel Alfred z Nadroża.	25. Budny Kazimierz z Warsz.
7. Bąkowski Alfred z Warszawy.	26. Budny Nikodem z Jastkowa, pow. Lubelskiego.
8. Bąkowski Henryk z Warszawy. †	27. Bułhak Edgar z Dobocna, gub. Mohylowskiej.
9. Bąkowski Ludwik z Warszawy. †	28. Bürger Edmund z Warsz. †
10. Bednawski Władysław z Warszawy. †	29. Bystry Badeni Paweł z Małoszyc.
11. Birnbaum J. et Comp. z m. Łodzi.	30. Charzyński Ignacy z pow. Płockiego.
12. Biskupski Winc. z Warsz.	31. Chełmiński Adolf z Okalewa, pow. Rypiński.
13. Bobrowski Feliks z Warszawy. †	32. Chełmiński Ludw. z Warsz.
14. Bocheński Franciszek z Czusowa, pow. Miechowski.	33. Chodorowicz Michał z Krakowa. †
15. Boduszyński Stan. z Piotrkowa.	34. Chojecki Bolesław z Policzyn. †
16. Boniecki Stan. z Tomczyc. †	35. Cholewicki Jan z Piotrkowa.
17. Hr. Branicka Pelagja z Warszawy.	36. Chrzanowski Bronisław z Tuczap, pow. Hrubieszowski. †
18. Hr. Branicki Ksawery z Wilanowa (Czł. Kom.)	37. Cichowski Mieczysław z pow. Opatowskiego.
19. Hr. Branicka Marja z Białejcerkwi.	

38. Ciechanowski Stanisław Grodziec, g. Piotrkowskiej.	68. Janowski Wincenty z Warszawy.
39. Cissowski Tomasz z Tomkowa, pow. Rypiński.	69. Jarociński Zygmunt z m. Zgierza, pow. Łódzkiego. †
40. Hr. Czacki Feliks z Warszawy. †	70. Jenz Franciszek z Lublina. †
41. Czarnowski Józef z Łęki pow. Kutnowskiego.	71. Hr. Jezierska Marja z Molczan, gub. Podolskiej.
42. Czeczott Ryszard z gub. Mińskiej.	72. Józefowicz Marja z Warsz.
43. Ks. Czetwertyński Seweryn z Warszawy.	73. Ks. Kamiński Ant. z Niemojek p. Konstantynowski.
44. Dembiński Henryk z Przysuchy p. Opoczyńskiego.	74. Kamocka Eugenia z Warszawy. †
45. Deskur Andrzej z Sancygniowa, pow. Pińczowski.	75. Kamocki Aleks. z Warsz.
46. Debrzyński Jakób z Łysów, gub. Siedleckiej.	76. Karnicki Józef z Petersburga.
47. Feillert Adolf z Warszawy.	77. Karski Wincenty z pow. Sandomierskiego. †
48. Fuchs Julian z Warszawy.	78. Kepiński Stan. z Piotr. †
49. Galera Henryk z Rutkiszek, pow. Wołkowyski.	79. Kiedrzyński Lucyan z Kalisza. †
50. Gałęzowski Bohdan ze Szczepankowa.	80. Kierbedź Stanisław z Warszawy. †
51. Gampf Marja.	81. Kindler Rudolf z Pabianic, pow. Łaski.
52. Gawroński Stanisław z Szukli pow. Wołkowyskiego.	82. Kiniorski Walery z Starosiedlec, pow. Rzecki.
53. Gawronska Helena z Szukli.	83. Kiślański Władysław z Warsz.
54. Gawroński Włodzimierz z Pojezior	84. Kleniewski Jan z Dębina, pow. Nowo-Aleksandr.
55. Ks. Gintowtt Kazimierz Arcyb. Mohylewski. †	85. Ks. Koglarski Władysław z Lublina.
56. Głębocki Józef z Warsz.	86. Kolnarski Ludwik z Warszawy.
57. Goldberg Edward z Warszawy.	87. Kolski Józef z Płocka. †
58. Górski Antoni z Pękoszewskiej Woli.	88. Konstadt Edward z Łodzi.
59. Ks. Grajewski Marceli z Radomia.	89. Kończa Paweł z Kiszkiliszek, g. Kowieńska.
60. Grocholski Stanisław. †	90. Kostrowicki Stan. z Piotrogradu.
61. Grzybowski Eugenjusz z pow. Gostyńskiego. †	91. Kotkowski Bolesław z Boddzechowa, p. Opatowski.
62. Halpert Feliks z Petersburga.	92. Kozarska Kazimiera z Warszawy.
63. Halpert Henryk z Warsz. †	93. Kreczunowicz Narcyz z pow. Kaliskiego.
64. Hordliczka Kazimierz z Warszawy.	94. Kreczunowicz Ludwik z Kościelnej Wsi.
65. Hordliczka Marja z pow. Garwolińskiego.	95. Kretkowski Emilian z Baruchowa, pow. Włocławski.
66. Ks. Jaczewski Franciszek, Biskup Lubelski. †	96. Kretkowski Mieczysław z Pokrzywnicy.
67. Jankowski Felicyan z Warszawy.	

*) Członkowie tej kategorii zamieszczają się raz na zawsze we wszystkich Rocznikach Towarzystwa (nawet po zgonie), wolni są od opłaty składek rocznych, otrzymują bezpłatnie dyplomy na tę godność, Roczniki i wydawnictwa Towarzystwa, a ich nazwiska są umieszczane na tablicy w sali posiedzeń Zarządu Towarzystwa i w Kancelaryi osady Studzieniec, jako Dobrodziejów zakładu, za których wychowañcy codziennie zanoszą modły do Najwyższego.

97. Krysiński Leon z Warsz. †
 98. Krzysztofowicz Mikołaj z Leśnictwa, pow. Władysławowski.
 99. Ks. Kuczyński Stanisław z gub. Warszawskiej.
 100. Kunitzer Juljusz z Łodzi.
 101. Hr. Kwilecka Honorata, z Maleńca, pow. Konińskiego.
 102. Hr. Ledóchowska Karolina z Klimontowa pow. Opatowski. †
 103. Lemański Kudwik z pow. Brzezińskiego.
 104. Leszczyński Zygmunt z Kalisza.
 105. Leśniewska Bronisława z Warszawy.
 106. Lewy Markus z Warsz.
 107. Ks. Ładuz Jan z Worniów gub. Kowieńska.
 108. Łazucki August z Piotrkowa. †
 109. Hr. Łubieńska Marja z Warszawy. †
 110. Hr. Łubieński Stanisław z Warszawy.
 111. Malinowski Stanisław z Krasnegostawu.
 112. Małkowski Konstanty, senator z Piotrogradu.
 113. Małkowska Aleksandra z Piotrogradu.
 114. Małuja Ad. z Werbek, g. Podolska.
 115. Maślakiewicz Dom. z Lublina.
 116. Miączyńska Aniela z Krojczyna pow. Lipnowski.
 117. Mierzyński Władysław z Wąsoszy, pow. Konińskiego.
 118. Miklaszewska Marja Cecylia (Celia). †
 119. Miklaszewski Stanisław. †
 120. Miklaszewski Witold. †
 121. Miklaszewski Walenty (Czł. Kom.)
 122. Mokiejewski Adam z Warszawy.
 123. Montwiłł Józef z Mitłanieszek, gub. Kowieńska.
 124. Montwiłł Aleksander z g. Kowieńskiej.
 125. Muczyński Konstanty z Żurawca, g. Płocka.
 126. Nowelski Stanisław z Olsusza.
 127. Niedźwiecki Władysław z Lipnowskiego.
 128. Nowicki Feliks z Piotrogradu.
 129. Ogiński Bohdan Książę z Retowa, gub. Kowieńskiej.
 130. Ks. Ogińska Marya z Retowa.
 131. Ks. Ogińska Olga z Retowa.
 132. Ks. Ogiński Michał z Płungian, g. Kowieńskiej. †
 133. Okęcki Ludwik z Chilina.
 134. Oksner Karol z Warsz.
 135. Ośniałowski Gustaw z Chocimowa p. Opatowskiego (Czł. koresp.)
 136. Papłoński Jan z Warszawy. †
 137. Pieniążek Witalis z Krakowa.
 138. Piotrowski Michał z Warszawy.
 139. Piotrowski Michał z pow. Opatowskiego.
 140. Piwnicki Antoni z Rusinowa, pow. Rypińskiego.
 141. Hr. Plater Broel Ludwik z Niekłania, pow. Konińskiego. †
 142. Hr. Plater Broel Władysław z g. Kowieńskiej.
 143. Podhorski Zygmunt z gub. Kijowskiej.
 144. Poklewska-Kozieł Anna, z gub. Permskiej.
 145. Poklewski-Kozieł Alfons.
 146. Popiel Ignacy z Turna.
 147. Popławski Aleksander z Warszawy.
 148. Przanowski Adam z Potoczka, pow. Janowski.

149. Hr. Puśłowski Zygmunt z p. Pinczowskiego.
 150. Radoszewski Józef z Byszewa, pow. Łęczycki.
 151. Rautensztrauch Łucya z Ks. Giedrojców z Nowo-Aleksandr. †
 152. Regelman Ignacy z Warszawy.
 153. Roesner Fryderyk z Warszawy.
 154. Rościszewski Józef z Sądłowa, pow. Rypiński.
 155. Rotwand Stanisław z Warszawy.
 156. Rudomin Wincenty z Gromadzie, pow. Opatowski.
 157. Rulikowski Edward z Kottlic.
 158. Ks. Biskup Ruskiewicz Kazimierz z Warszawy.
 159. Saniewski Konst. z Warszawy. †
 160. Sztromayer Władysław z Płocka (Czł. koresp.)
 161. Schür Aleksander ze Styłagi, pow. Ostrołęcki.
 162. Schür Władysław z pow. Makowskiego.
 163. Schür August z pow. Makowskiego.
 164. Sikorski Józef z Warszawy. †
 165. Sikorska Jadwiga z Warszawy.
 166. Hr. Skarzyński Ludwik ze Strzyżowa, pow. Hrubieszowski.
 167. Skarzyński Jan Zygmunt z Warszawy.
 168. Sobański Marceli z Pińkówek, g. Wołyńska.
 169. Sokolowska Marja z Sewerynowki, g. Podolska.
 170. Ks. Sotkiewicz Antoni, Biskup Sandomierski. †
 171. Spółka fabryki cukru w Opolu, p. N.-Aleksandr.
 172. Starynkiewicz Sokrates z Warszawy. †
 173. Stępkowski Edmund z pow. Błotńskiego.
 174. Stummer Edward z Warszawy. †
 175. Surzycki Juljan z Warsz.
 176. Świerczyński Teodor z Warszawy.
 177. Świeżawski Eustachy z Łukoszyna, pow. Tomaszowski. †
 178. Świrski Wincenty z Włodawy, pow. Włodawski. (Czł. koresp.)
 179. Szułbowski Stanisław z Branicy. †
 180. Szułbowski Ant. z Mełgwi.
 181. Hr. Tarnowski Stanisław z Krakowa.
 182. Tow. Akc. Scheiblera w Łodzi.
 183. Tryczel Henryk ze Śmiły, gub. Kijowska.
 184. Hr. Tyszkiewicz Helena z Andruszówki, g. Kijowska.
 185. Ks. Ulanowski Franciszek z pow. Łęczyckiego.
 186. Hr. Walewski Colona Wincenty z Warszawy. †
 187. Walewski Winc. z Dzierzbic, pow. Kutnowski.
 188. Waliński Czesław z Piotrkowa.
 189. Wąsowicz Jan z Końskich.
 190. Wessel Mieczysław wieś Karczmiska p. N.-Aleksandryjski.
 191. Wessel Stanisław z Kęble, pow. N.-Aleksandryjski.
 192. Wieczorkowski Józef z Warszawy. †
 193. Wiemann Julja z Warszawy. †
 194. Wieniawski Juljan z Warszawy. †
 195. Ks. Wierzyński Leon z Sierpca.
 196. Wizbek Wład. z Łodzi. †
 197. Właściciele firm „Louis Geyer” w Łodzi.
 198. Wodziński Tadeusz z Suchy, pow. Radomski. (Czł. koresp.)
 199. Ks. Wojciechowski Tadeusz, z g. Kowieńskiej.

200. Ks. Woroniecki Paweł z p. Sochaczewskiego.	208. Hr. Zamoyska Aniela z Kozłówki.
201. Ks. Woźniakowicz Ludwik z Sulejowa z pow. Opatczyńskiego.	209. Zan Abdon z Ponieonia, pow. Władysławowski.
202. Wolfsohn Hugo z Łodzi.	210. Zbijewski Michał z Siedlisk, p. Włoszczowski.
203. Br. Zachert Józefina z m. Zgierza, pow. Łódzki.	211. Zembruski Jan z Mordów, pow. Siedlecki.
204. Zakrzewski Ignacy z Charkowa.	212. Zieliński Józef z Łązyna, pow. Lipnowski.
205. Hr. Zamoyski Ksawery z Mołoczek, gub. Wołyńska.	213. Zieliński Bolesław z Gradowa.
206. Hr. Zamoyski Tomasz z Jabłonia gub. Siedlecka.	214. Żółtowski Edward z Kocka, pow. Łukowski.
207. Hr. Zamoyski Konstanty z Kozłówki.	

№ 2. CZŁONKOWIE HONOROWI ZAPROSZENI.

(honoris causa).

1. Carpentner Marja w Anglii.	Sądu apelacyjnego we Francji.
2. Blanchard Józef we Francji.	
3. Bobrzyński Michał w Austrii.	12. Rostafiński Józef w Austrii.
4. Dzeduszycki Wojciech hrabia w Austrii.	13. Randali w Ameryce.
5. Ks. Frycz Wojciech z Ogrodzieńca, pow. Olkusk: †	14. Spasowicz Włodzimierz w Piotrogradzie.
6. Rivier w Paryżu.	15. Tarnowski Stanisław hrabia w Austrii.
7. Carveon Gustaw w Lozannie.	16. Tallack Willam w Londynie.
8. Favre Emil w Lozannie.	17. Senator Canonico w Rzymie.
9. Dyrektor w Metray Clusse.	18. Bertram Scalia w Rzymie.
10. Hr. Skarbak Józef z Osiecin. †	19. Rukawisznikow Konstanty w Moskwie.
11. Lallemand Leon, Adwokat	20. Senator Tagancew Mikołaj Piotrogród.
	21. Górski Ludwik z Warsz. †

№ 3. CZŁONKOWIE HONOROWI

(opłacający pc 6 rb. rocznie).

a) Miasto Warszawa.

1. Arct Zygmunt.	35. Grabowski Wojciech.
2. Baranowski Ignacy.	36. Grlicz Seweryn.
3. Bauerertz Adam.	37. Groer Wincenty.
4. Belza Stanisław.	38. Gundelach Teodor.
5. Bergson Michał.	39. Janasz Adolf.
6. Biedrzycki Stefan (Czł. K.)	40. Jankowski W.
7. Bieńkiewicz Adrjan.	41. Jantzen Edward.
8. Błaszowski Leon.	42. Jodko Aleksander.
9. Bochwic Lucjusz.	43. Kaftal Bernard.
10. Borkowski Marek.	44. Karpiński Franciszek.
11. Borowski Wład. (Czł. Zarz.)	45. Kernbaum Józef.
12. Bouffał Bronisław (Czł. K.)	46. Kirsztot Jakób.
13. Brzeziński Józef.	47. Kłobukowski Władysław.
14. Brzozowska Klementyna.	48. Kolberg Stefanja.
15. Chamiec Helena.	49. Komierowski Konstanty (Czł. Kom.)
16. Ks. Chelmiński Zygmunt (Czł. Kom.)	50. Kondratowicz Hieronim.
17. Chodecki Władysław (Czł. Zarz.)	51. Konic Henryk.
18. Hr. Ciecierski Stefan	52. Konitz Teodor.
19. Czajkowski Edward.	53. Kontkiewicz Stanisław.
20. Czarnomska Elżbieta.	54. Korybut-Daszkiewicz Bohdan.
21. Czerwiński Stanisław.	55. Kosmowski Wiktoryn (Przewodniczący w Zarządzie)
22. Ks. Czetwertyński Włodz.	56. Kotkowski Marcelli.
23. Dunin Karol.	57. Br. Kronenberg Leopold-Juljusz (Czł. Kom.)
24. Eisenman Henryk.	58. Kuratow Marek.
25. Ettinger Henryk.	59. Kurman Marjan.
26. Federowicz Olech.	60. Kwapiński Stanisław.
27. Friedman Maurycy.	61. Br. Lesser Jan.
28. Fruziński Jan.	62. Leśniowski Stan. (Czł. K.)
29. Fuchs Franciszek.	63. Lorentowicz Leonard.
30. Gabryel Roman.	64. Ludwig Alojzy.
31. Geisler Edward.	65. Łopieński Feliks.
32. Geneli Stefan.	66. Machlejd Juljan (Czł. K.)
33. Gębarski Stanisław (Czł. Zarządu).	67. Maljniak Bernard.
34. Górski Ludwik (Czł. Kom.)	

68. Marczewski Ludwik.
69. Marczewski Witold (Czł. K.)
70. Mazurkiewicz Jan.
71. Mencil Alina.
72. Meyer Jerzy.
73. Hr. Mielżyńska Ludwika
74. Mierzejewski Marcin.
75. Morgulec Marja.
76. Mrozowski Jan.
77. Natanson Stanisław.
78. Newelski Wiktor (Czł. K.)
79. Nowicki Władysław (Czł. Kom.)
80. Nowodworski Franciszek.
81. Olchowicz Konrad (Czł. K.)
82. Ostrowski Stanisław.
83. Osuchowski Antoni.
84. Palmirski Władysław.
85. Papiński Leon (Czł. K.)
86. Pfeiffer Stanisław (Czł. K.)
87. Piętka Stanisław (Czł. K.)
88. Podhorski Józef.
89. Porydzaj Stanisław.
90. Poznański Maksymilian.
91. Pujjanowski Antoni.
92. Radoszewski Franciszek (Czł. Kom.)
93. Ks. Radziwiłł Maciej (Czł. Kom.)
94. Raum Roch.
95. Rogoziński Tadeusz.
96. Rontaler Stefan.
97. Rotwand Leon.
98. Rozmanit Lucjan.
99. Rudzka Leonja.
100. Rusiecki Stanisław.
101. Sawicki Bronisław.
102. Siedlewski-Karszo Władysł.
103. Silberberg Izidor.
104. Silberman Maurycy.
105. Sobański Michał.
106. Sommer Feliks.
107. Sonnenberg Szmon.
108. Stabrowski Aleksander.
109. Stankiewicz Kazimierz.
110. Strasburger Karol.
111. Suligowski Adolf.
112. Szczepański Stanisław.
113. Szczuka Andrzej (Czł. Kom.)
114. Szebeko Ignacy.
115. Szteyner Józef.
116. Szymborski Apolinary.
117. Tahn Alfred.
118. T-wo Akc. Machin i Odwów „K. Rudzki“.
119. Trepte Emil.
120. Ulanicki Jan.
121. Waldenberg Jan.
122. Wareński Aleksander.
123. Wasiułyński Zygmunt.
124. Watraszewski Stanisław.
125. Wedel Stanisław.
126. Werner Bronisław.
127. Werner Emil.
128. Waydel Emil.
129. Hr. Wielhorska Pelagja.
130. Wieniawski Antoni (Czł. Kom.)
131. Wikarski Aleksander (Czł. Zarz.)
132. Wojno Władysława.
133. Zawadzki-Światopełk Józef (Czł. Kom.)
134. Zieliński Stefan.
135. Zienkowski Edward (Czł. Kom.)

b) Prowincya.

1. Mokotów gmina.
2. Ks. Ciemniwski Marceł — Warka
3. Okęcki Konstanty — Brzeźce.
4. Haerberle Jan — Grodzisk.
5. Janasz Daniel — Wolica.
6. Jankowski W. — Mszczonów
7. Kalisz Rabin „
8. Kruk Moszek.
9. Rittendorf Władysław — Skierniewice.

10. Gałczyński Leopold (Czł. koresp.) Pułtusk.
11. Morawski Józef — Smardzewo.
12. Młynarski Wincenty (Czł. koresp.) — Kalisz.
13. Bzowski Stanisław — Kalisz.
14. Romocki Witold (Czł. koresp.) Kamień.
15. Rephan Paweł — Biernatki.
16. Białkiewicz Remigjusz — Łęczycza.
17. Boetticher Władysław — Leśmierz.
18. Mittelstaedt Henryk (Czł. koresp.) — Łuszczewo.
19. Hr. Kwilecki Kazimierz — Grodziec.
20. Lutosaławska Marja — Nieborzyn.
21. Żychlińska Zofja — Buszkowo.
22. Kruszyński Leon (Czł. koresp.) — Turek.
23. Kaczkowski Kazimierz — Wieluń.
24. Taczanowski Gustaw — Ruda.
25. Różycki Erazm (Czł. koresp.) — Kielce.
26. Halik Mieczysław — Kielce.
27. Janiszowski Wacław.
28. Ślaski Zygmunt, Ciechanów.
29. Golański Kazim. (Czł. koresp.) — Olkusz.
30. Buchowiecki Stefan — Olkusz.
31. Moes Aleksander — Wierbka.
32. Westen Piotr — Olkusz.
33. Boguński Stanisław — Pieczonogi.
34. Jaczewski Cezary — Więśławice.
35. Kleszczyński Bogusław — Radzieniec.
36. Korulska Tekla — Dalewice.
37. Ks. Kwiatkowski Józef — Miechów.
38. Mieroszewski Leonard — Czechy.
39. Ks. Mieszkowski Bronisław — Proszowice.
40. Rudzki Krzysztof — Zarogów.
41. Strumiłło Władysław — Książniczki.
42. Szawelski Adam — Pietrzejewice.
43. Ks. Wiadrowski Romuald — Prandocin.
44. Hr. Wodzicki Antoni — Niedźwiedź.
45. Ks. Wojciechowski Antoni — Luborzycza.
46. Ks. Wroński Michał — Więclawice.
47. Zakrzewski Bolesław — Mysławczyce.
48. Hr. Zawiszyna M. — Goszyce.
49. Zubrzycka Emilia — Goszcza.
50. Zubrzycki Józef — Wilków.
51. Zurkowski Gustaw — Goszyce.
52. Dembińska Marja — Szyszczycza.
53. Szumił Ignacy — Pińczów.
54. Kunicki M. (Czł. koresp.) Stopnica.
55. Barański Franciszek (Czł. koresp.) — Włoszczowa.
56. Iwański Jan (Czł. koresp.) — Lublin.
57. Zaremba Roman — Lublin.
58. Rohland Paweł (Czł. koresp.) — Żabia Wola.
59. Krasińska Kamilla.
60. Popławski Ludwik — Łysotaje.
61. Przewłocki Konstanty — Mordy Zamek.
62. Hr. Rostworowski Antoni — Milejów.
63. Stoboy Tadeusz — Naklik.
64. Zajdler W. (Czł. koresp.) Chelm.
65. Przanowski Leon — Krasnę.
66. Hämpeł Antoni (Czł. kor.) — Wałowiec.

67. Przanowski Wojciech — Potoczek.
 68. Rulikowska Marja — Mircze.
 69. Tow. Rolnicze — Hrubieszów.
 70. Piechowski Apolonjusz (Czł. koresp.)—Kraśnystaw.
 71. Florkowski Juljusz — (Czł. kom.)—Rybczewice.
 72. Filochowski Tomasz — Łomża.
 73. Kisielnicki Bohdan (Czł. koresp.)—Kisielnica.
 74. Hr. Starzeński Adam (Czł. koresp.)—Klukowo.
 75. Kiersnowski Stanisław — Szepietów.
 76. Ks. Markowski Karol — Kuczyn.
 77. Hr. Roztworowski Aleksander—Stelmachów.
 78. Gniazdowski Karol (Czł. koresp.)—Czarnostów.
 79. Piechowski Kajetan — Dziektarzewo.
 80. Wierniewicz Józef — Magnuszewek.
 81. Olszewski Kazimierz (Czł. koresp.)—Szczuczyn.
 82. Kępiński Felicjan (Czł. koresp.)—Piotrków.
 83. Braun Markus—Piotrków.
 84. Ks. Grochowski Antoni — Piotrków.
 85. Roessler August — Częstochowa.
 86. Roessler Adela—Częstochowa.
 87. Grabiński Mieczysław (Czł. koresp.)—Dąbrowa Górna.
 88. Gamper — Sielce.
 89. Mauve Ludwik — Sosnowice.
 90. Rejcher Henryk — Sosnowice.
 91. Strasburgier Juljan — Niemce.
 92. Surzycki Jan—Sosnowice.
 93. Silberstein Markus—Łódź.
 94. Dr. Wieliczko—
 95. Majewski-Starża Jnljan — Konopnica.
96. Skorupski Stanisław (Czł. koresp.)—Płock.
 97. Baliński Stefan—Płock.
 98. Ligowski Jan
 99. Rokitnicki Józef
 100. Siniewicz Jakób
 101. Żochowski Wład.—Rypin.
 102. Klimkiewicz Józefa — Goślice.
 103. Milewski Michał (Czł. koresp.)—Niestuń.
 104. Jaroszewski Gustaw.
 105. Żórawski Władysław.
 106. Ostrowski Antoni — Leszno.
 107. Godlewski Roch — Kłobock.
 108. Karnkowska Antonina — Świętosław.
 109. Pruski Karol—Dyblin.
 110. Dr. Cholewiński Władysław—Rypin.
 111. Rościszewski Edward — Radomin.
 112. Ks. Szostakiewicz Jan (Czł. koresp.) — Biezuń.
 113. Bekerman Rufin — Radom.
 114. Chmielewski Mieczysław—Radom.
 115. Dobrzański Józef—Radom.
 116. Glogier Maciej—Radom.
 117. Horodyński Seweryn—Opatów.
 118. Jasicki Franciszek — Radom.
 119. Kostecki Aleksaader—Radom.
 120. Przychodzki Wacław—Radom.
 121. Przyłęcki Bolesław — Radom.
 122. Przyłęcki Stefan — Radom.
 123. Przyłęcki Tadeusz
 124. Staniszewski Karol
 125. Stankowski Aleksan.
 126. Waga Jakób
 127. Beckerman Izaak—Firlej.
 128. Wodzyńska Eufrozyna — Sucha.
 129. Jasiński Mieczysław — Bokside.

130. Świeżyński Władysław — Pisary.
 131. Dobiecki Józef—Krzyżanowice.
 132. Targowski Juljusz—Winia-ry.
 133. Skotnicki Maksymiljan — Skotniki.
 134. Dobiecki Władysław — Drzewica.
 135. Ks. Pleszczyński Adolf — Maciejowice.
 136. Kamiński Michał (Czł. koresp.) — Łuków.
 137. Kuśzał Wacław—Przytoczno.
 138. Rulikowski Władysław (Czł. koresp.)—Ustrzeż.
139. Cichocki Hipolit — Patrykozy.
 140. Ochenkowski Karol — Skrzyszew.
 141. Kasprowicz Eligjusz — Włodawa.
 142. Kraszewski Krzysztof — Romanów.
 143. Libiszowski Teodor — Sosnowica.
 144. Hr. Zamoyski August — Różanka.
 145. Zawadzka Aloiza — Suwałki.
 146. Jackowski Włodzimierz — Oniszki.

Spis rzeczy.

I. Sprawozdanie Towarzystwa Osad Rolnych za rok 1916	str.	3
Komitet (3).—Zarząd (4).— Członkowie Towarzystwa (4).—Czynności Towarzystwa (4). — Rachunek dochodów i wydatków w r. 1916 (7).—Bilans zamknięcia za r. 1916 (11). — Majątek Towarzystwa (14).—Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej (16).		
II. Osada Rolniczo-rzemieślnicza w Studzieńcu	str.	18
Wiadomości ogólne i szczegółowe o wychowankach (19).—Badania pedologiczne (24).—Żywność wychowanków (40).—Ze stanu ekonomicznego Studzieńca (41).—Żywność inwentarza (43).—Wytwórczość warsztatów (43).		
III. Przytułek Puszcza	str.	46
Wiadomości ogólne i szczegółowe o wychowankach (46).—Wytwórczość warsztatów i szwalni (51) Ze stanu ekonomicznego przytułku Puszcza (53).		
IV. Opieka nad uwolnionymi z zakładów Towarzystwa Osad Rolnych (Patronat)	str.	55
V. Wykazy statystyczne	str.	56
Wykaz ofiar (56). — Wykaz składek rocznych od członków honorowych (57).—Lista członków stałych (58).—Członkowie zaproszeni (62). — Członkowie honorowi (63).		

13/1A